

65KR.

SCIENCE FICTION FANTASY HORROR

50

EFTERÅR
2016

HIMMELSKIBET

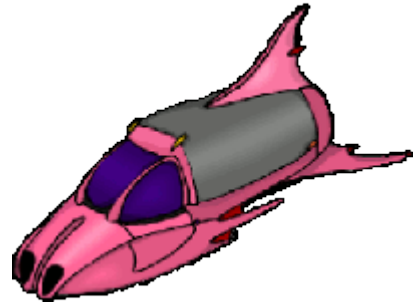

MAGASINET FOR FANTASTIK

Science Fiction Land

engelske og danske
science fiction bøger
både nye og brugte

Vi har i tusindvis af Science Fiction -Fantasy bøger,
samt et utal af tegneserier.

Vi holder Ophørs Udsalg.

Du kan besøge os nårsomhelst, efter aftale
Tlf. 59 65 16 20

Høgevej nr. 2 Asnæs Indelukke 4550 Asnæs

Oplysninger på email:
scifitom@gmail.com

www.sfland.dk

og

www.scifiland.dk

HIMMELSKIBET

MAGASINET FOR FANTASTIK

Nummer 50, efterår 2016

HIMMELSKIBET beskæftiger sig med de fantastiske genrer. Bladet bringer artikler, noveller, kunst, anmeldelser, nyheder m.v., der på den ene eller den anden måde har med fantastik at gøre. Se mere på www.himmelskibet.dk.

HIMMELSKIBET er et non-profit forehavende, der udelukkende bliver produceret af ulønnet arbejdskraft. Alle indlæg er © indlæggenes ophavs-mænd.

HIMMELSKIBET udgives af foren-ingen Fantastik. Læs om Fantastik på www.fantastik.dk.

Ansvarshavende redaktør:

Klaus Æ. Mogensen
Tlf. 30 65 11 22
himmelskibet@fantastik.dk

Kontaktadresse

(bl.a. ved adresseændring):
Thomas Winther
Bovneager 75
2600 Glostrup
kasserer@fantastik.dk

Dette nummers redaktør:

Tue Sørensen

HIMMELSKIBET udkommer ca. fire gange om året. Medlemmer af foreningen Fantastik modtager bladet gratis. Institutions-abonnement koster 250 kr. for fire numre. Medlemskab el-ler abonnement kan opnås ved at ind-betale 250 kr. til konto i BankNordik 6509 3050475661. Husk at angive navn og adresse. Girokort til indbetaling kan rekvireres ved at sende en e-mail til forening@fantastik.dk.

Løssalgpris: 65 kr./stk.

Layout & montage:

Klaus Æ. Mogensen

Forsidegrafik: Michael Bernth

Tryk: Frederiksberg Bogtrykkeri
ISSN-NR: 1603-5836

Deadline for #51: 15/1 2017

Annoncepriser:

Omslag, bagside: 400 kr.
Omslag, inderside: 250 kr.
Helside inde i bladet: 150 kr.
Halvside inde i bladet: 100 kr.

Korrektur: Tue Sørensen og Lykke Hashøj

INDHOLD

Forside- og bagsideillustration: Mette-Marie Riel fra Tegneserie-kollektivet Urkraft

Den fantastiske virkelighed 4
Ved Flemming R.P. Rasch

Muldvarpen 7
Tegneserie af Peder Riis

Vi har altid kæmpet 11
Essay af Kameron Hurley

ANMELDELSER 17
Af *Himmelskibets* anmelderkorps

Quintus Asinius' forunderlige opdagelse 31
Novelle af Thomas Strømsholt

Robert E. Howard – opfinder af sword & sorcery 32
Artikel af Flemming R.P. Rasch

SF-tegneserier: Buck Godot 35
Artikel af Klaus Æ. Mogensen

Sheri S. Tepper: 1929-2016 36
Nekrolog af Klaus Æ. Mogensen

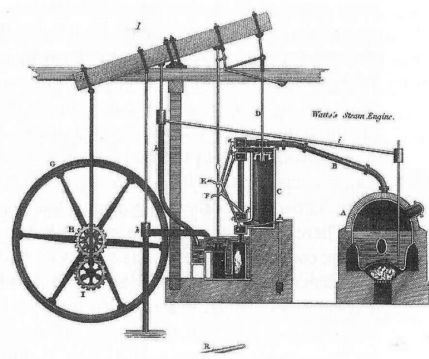
Fortidens hemmeligheder 37
Tegneserie af Mette-Marie Riel

Kunsten at tabe med stil 48
Novelle af Rasmus Wichmann

Nyt om fantastik 49
Ved Klaus Æ. Mogensen

DEN FANTASTISKE (STEAMPUNK) VIRKELIGHED

Ved Flemming R.P.
Rasch

Denne gang handler det om *steampunk*. Steampunk er en genre, hvor historien enten foregår i England i viktoriatiden ca. 1837-1901 eller på en eller anden måde har forbindelse til den periode. Dampen kommer ind, fordi det også er omtrent den tid hvor dampmaskinen var mest udbredt. Ligesom cyberpunk (som i øvrigt ikke har meget til fælles med steampunk), har steampunk nogle karakteristiske teknologier, som ofte er med: Det er naturligvis damp, men også mekanisk teknologi som urværk og luftskibe. Lige som cyberpunk har sin dystre fremtidsverden hvor mennesker og maskiner smelter sammen, har steampunk også sin egen æstetik. Her er vi så i stedet tilbage i tiden, ved industrisamfundets start, og samfundet beskrives som overvejende godt og lykkeligt. Hvilket måske var sandt for overklassen, men absolut ikke for de tidlige industriarbejdere, før fagforeninger m.m. sørgede for bedre forhold for dem. Men steampunk foregiver også sjældent at foregå i den virkelige verden. Det er en nostalgisk drøm om en verden som aldrig var.

For fuld damp

Damp er ikke en energikilde i sig selv, men en måde at omsætte kemisk energi til mekanisk energi. For eksempel i et damplokomotiv, hvor man bruger kuls forbrændingsenergi til at få hjulene til at køre, ved at brænde kul, som varmer vand

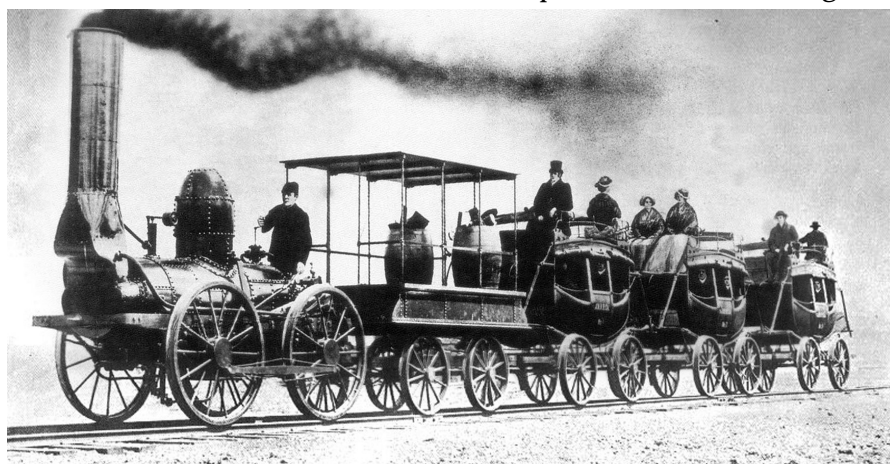
op til damp, der får et stempel til at bevæge en metalstang frem og tilbage, og via noget mekanik får hjulene til at dreje rundt. I forbrændingsmotoren, der efterhånden udkonkurrerede dampmaskinen, spares trinnet med damp væk, ved at det er gassen fra forbrændingen, som får stemplet til at bevæge sig.

Damp blev brugt i maskiner lang tid før viktoriatiden, men det var først da skotten James Watt i slutningen af 1700-tallet lavede en meget effektiv dampmaskine, at der rigtig kom gang i brugen af damp.

Damplokomotiver blev introduceret i starten af 1800-tallet, og i midten af 1800-tallet var man godt i gang med at bygge jernbaner rundt omkring i Europa. Det betød at man pludselig kunne fragte store mængder gods og mennesker billigt over lange afstande. Som med vore dages containerskibe og rutefly. I Danmark blev den første jernbane (København-Roskilde) taget i brug i 1847.

I princippet kan man bruge dampmaskiner til alt det vi bruger forbrændingsmotorer til i dag. Der blev faktisk eksperimenteret med flyvemaskiner drevet på damp til helt op i 1930'erne, og lavet nogle prototyper som kunne flyve, men dampmaskinen kunne ikke levere nok energi (i forhold til dens vægt) til at der var mening i at sætte dem i produktion. Damplokomotiver var også i

Redaktørens note: Dette nummer af Himmelskibet var planlagt til at have steampunk som tema, men der kom kun ganske enkelte indlæg om dette emne, så man kan alligevel ikke rigtig kalde dette nummer et temanummer. Men lidt har også ret ...

brug langt op i 1900-tallet, i Danmark indtil 1970. Måske fordi den højere vægt af en dampmotor ikke betyder så meget i togdrift, hvorimod man værdsætter et velfungerende lokomotiv, baseret på teknologi der er blevet udviklet på i langt over hundrede år.

I nutiden bruges der også damp, men kun til mere specialiserede opgaver. For eksempel i kraftværker, hvor man omsætter kemisk energi (det man brænder i ovnene) til elektrisk energi via blandt andet damp-turbiner. Også atomkraftværker bruger damp-turbiner, som et led i at omdanne kerneenergi til elektrisk energi.

Tandhjul, gear og fjedre

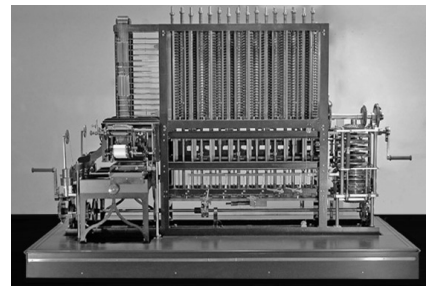
En anden måde at overføre energi på, er den rent mekaniske. Det sker blandt andet ved hjælp af tandhjul. Mekanisk energi kan også gemmes. Det sker med fjedre, som bøjes, vrides eller rulles, og afleverer energien igen, når fjederen retter sig ud. Det princip anvendes også i blandt andet i mekaniske ure, som man havde helt til-

bage i middelalderen. Arm-båndsure og lignende blev dog først almindelige i 1800-tallet.

Man fandt også på at lave mere avanceret mekanik ud fra de samme principper som man lavede ure. I Danmark har vi for eksempel Jens Olsens Verdensur, som godt nok først blev taget i brug i 1955, men viser hvor avancerede ting der kan laves med ren mekanik: Uret kan blandt andet vise solformørkelser og planetpositioner (udover selvfølgelig hvad klokken er).

En af de tidlige steampunk-romaner var William Gibson og Bruce Sterlings "The Difference Engine". I den var computeren taget i brug allerede i 1800-tallet, i en mekanisk og dampdrevet udgave. Faktisk var ideen ikke helt urealistisk. Matematikeren Charles Babbage havde nemlig designet en mekanisk computer allerede i midten af 1800-tallet. Denne såkaldte "analytical engine" brugte mange af de samme principper som moderne computere, så som et lager og et program. Lord Byrons datter Ada Lovelace hjalp på et tids-

punkt Babbage med at få udgivet en artikel om maskinen, og hun skrev også et program til den, og blev derved verdens første programmør.

Babbages formål med at bygge maskinen var at undgå fejl i matematiske beregninger. Indtil moderne regnemaskiner og computere kom, blev beregninger foretaget med håndkraft. Man kunne spare tid ved at bruge tabeller, som andre omhyggeligt havde konstrueret med håndkraft, men der kunne nemt snige sig en fejl ind i sådanne beregninger. En anden maskine som Babbage arbejdede med, den såkaldte "difference engine", var knap så avanceret som "analytical engine", og kunne lave hvad der i princippet svarer til et opslag i sådan en ta-

8436

Digitally reproduced by the USC Digital Archive (c)2004, California Historical Society: TICOR/Pierce, CHS-8436

bel, men uden mulighed for fejl. Den kunne så ikke programmeres, men ville være nemmere at bygge. Ingen af maskinerne blev dog bygget på Babbages tid, men i vores tid har man bygget en fungerende model af hans "difference engine".

Babbage havde næppe forestillet sig ret meget af hvad man kan bruge computere til i dag. Men i førnævnte roman postuleres det at man faktisk byggede Babbages maskiner og anvendte dem til nogle af de ændringer i samfundet vi har oplevet i nyere tid. Dét er noget gennemgående i steampunk, selv om det er sjældent at man holder sig så strengt til fysikkens love og teknologiens muligheder som Gibson og Sterling gjorde.

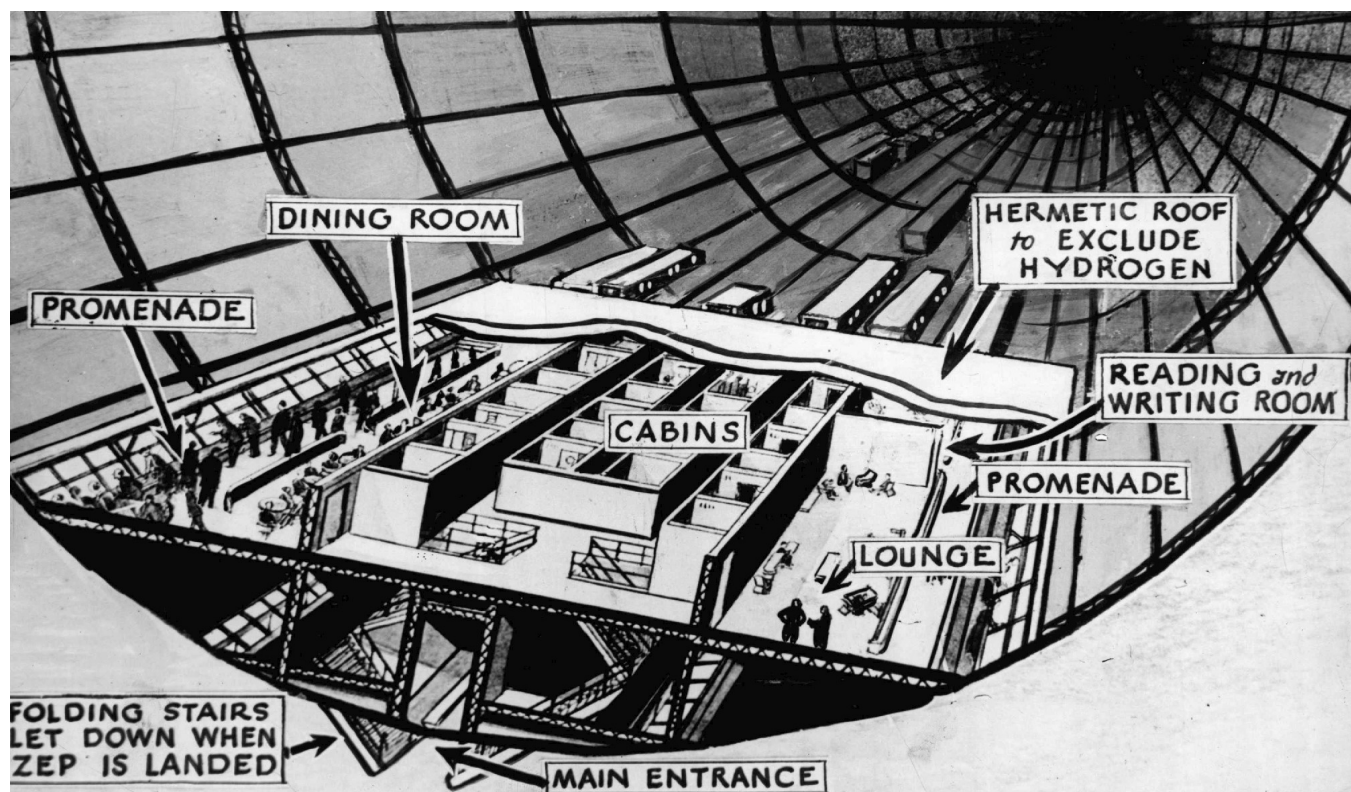
De flyvende skibe

En tredje ting, man kan finde i meget steampunk, er luftskibet. Før det i starten af 1900-tallet (og altså efter den tid hvor steampunk normalt foregår) fik besejret tyngdekraften med rå motorkraft, var den eneste måde for mennesker at

flyve på, at bruge balloner. For ligesom tunge ting synker til bunds i vand, og lette ting flyder ovenpå, stiger "let" luft til vejrs, mens "tung" luft falder mod jorden. I den forbindelse kan "let" luft være noget så simpelt som luft der er varmet op, eller det kan være en gas – brint eller helium. I førstnævnte varmluftsballon kan man have noget ild under et hul for neden i ballonen, der varmer luften inde i ballonen op. I sidstnævnte typer skal man have en hel tæt ballon, så gassen ikke slipper ud. I begge tilfælde kan man montere en motor til fremdrift, ligesom på en flyvemaskine, men i modsætning til flyvemaskinen skal motoren ikke også sørge for at holde fartøjet flyvende.

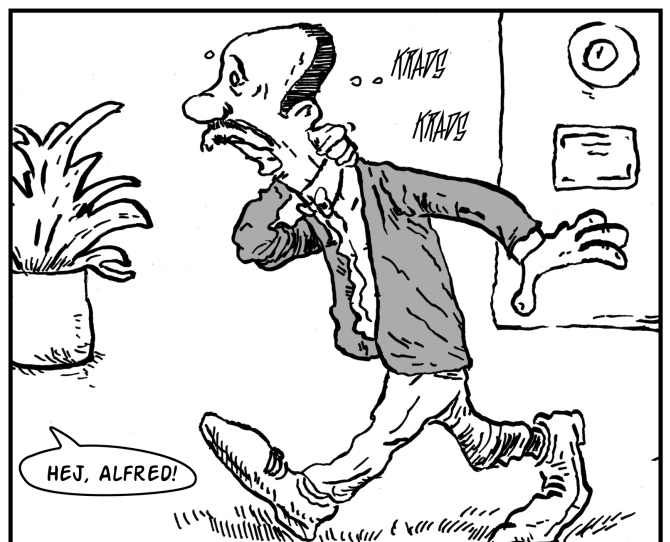
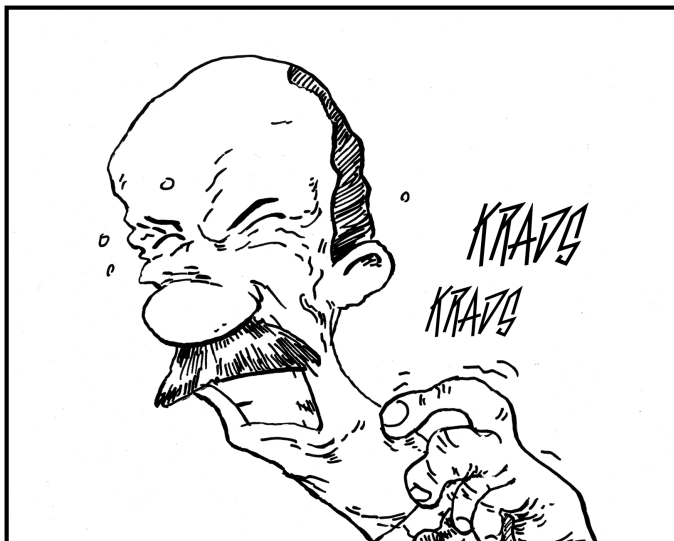
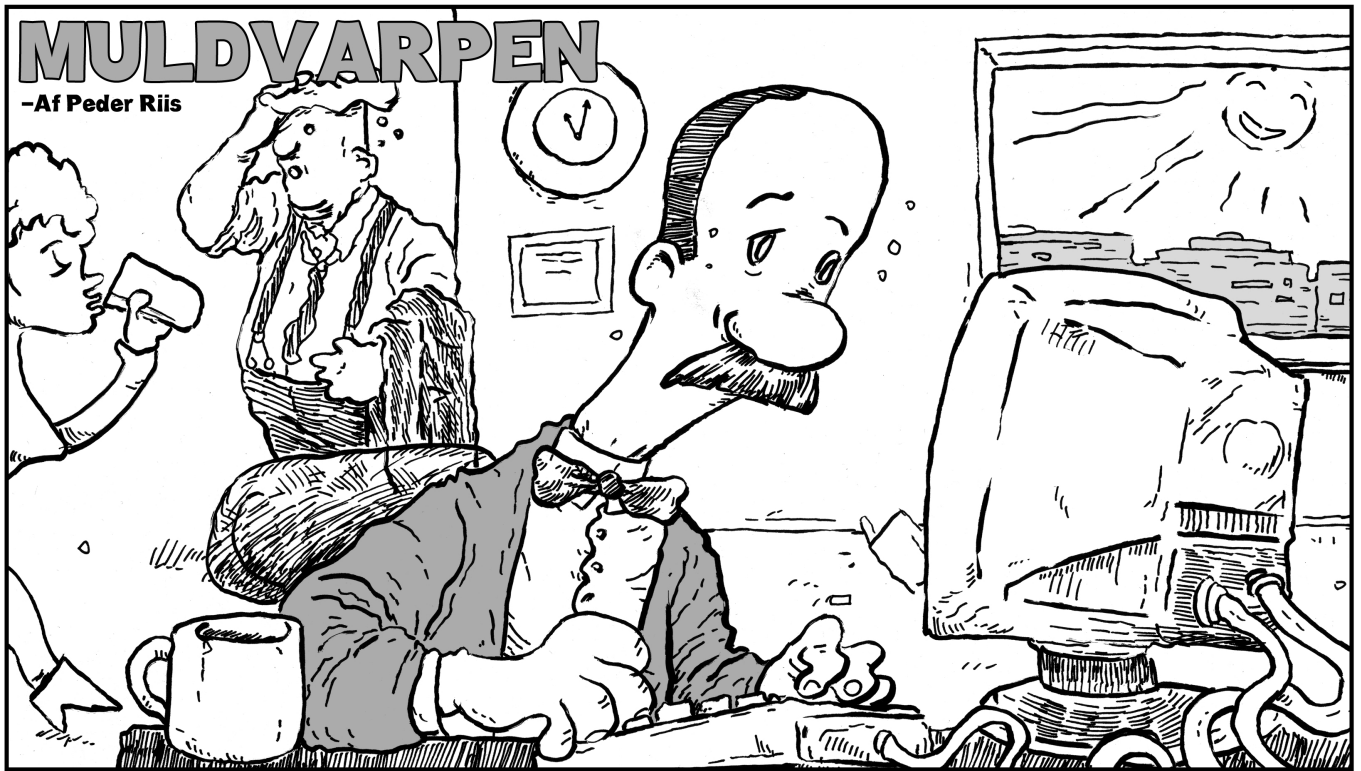
Eksperimenter med luftballoner startede så småt i 1700-tallet, mens man først i starten af 1900-tallet havde de store luftskibe (også kaldet zeppelinere) der var lavet med et metallskelet som holdt et antal "balloner" på plads. I starten blev de mest brugt af militæret til observation, men senere

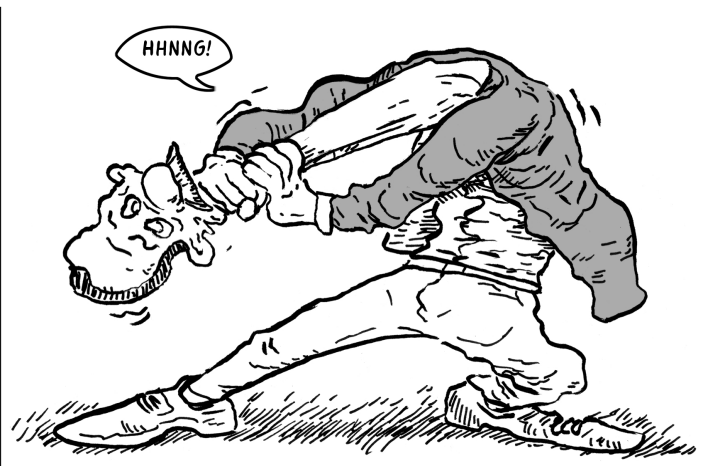
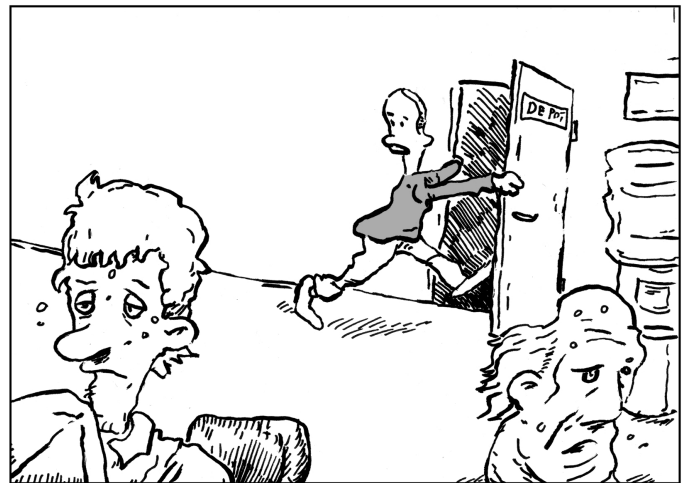
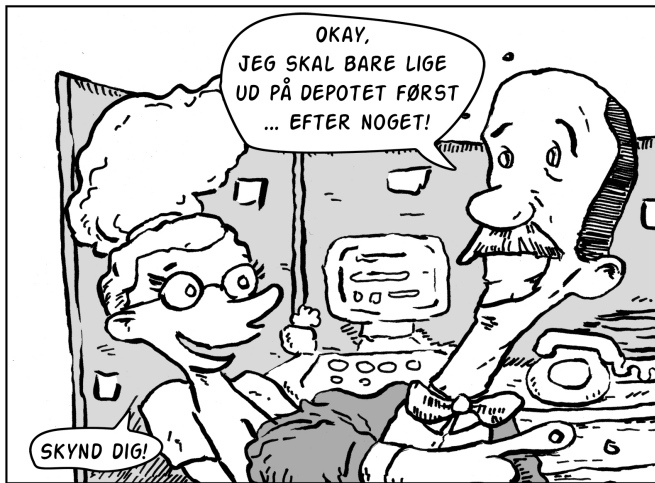
også til for eksempel den transatlantiske luftskibsrute, som blev åbnet i 1928. Det tragiske uheld med luftskibet Hindenburg i 1937, de stadig større og bedre flyvemaskiner og Anden Verdenskrig satte en brat stopper for produktionen af zeppelinere. Man forstår godt at steampunk-forfattere falder for fristelsen til lidt anakronisme, som kan placere luftskibene i 1800-tallet. Hindenburg var for eksempel 245 meter langt, og var udstyret med 25 dobbeltværelser til passagerne, spisesal og andre fællesrum, samt en nedre etage med 60 besætningsmedlemmer til at servicere passagererne.

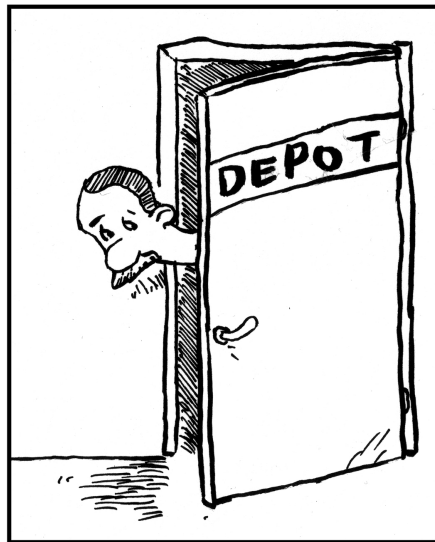
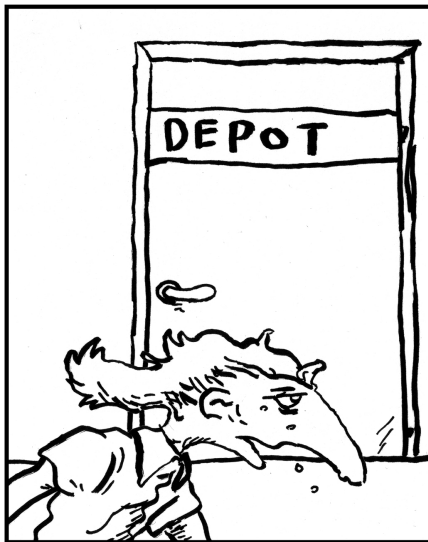
MULDVARPEN

-Af Peder Riis

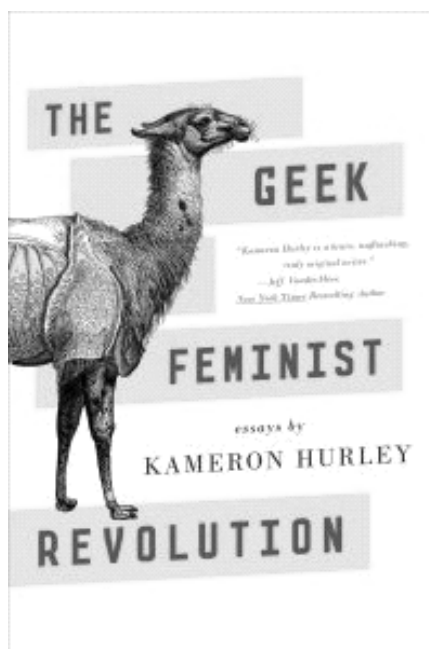
AGEOFFPETER.DK

10
R/15
20/16

VI HAR ALTID KÆMPET

- Et opgør med
fortællingen om
kvinder, kvæg og slaver

Af Kameron Hurley

Dette essay er et uddrag af non-fiction-bogen: The Geek Feminist Revolution (2016) af den amerikanske SF og fantasy-forfatter Kameron Hurley. Bogen kan købes i forskellige online-boghandlere. Essayet er første gang bragt som blog-post i maj 2013.

Oversat af Majbrit Høyrup.

Nu skal jeg fortælle dig en historie om lamaer. Den vil være ligesom alle andre historier om lamaer; hvordan de er dækket af fine skæl, hvordan de spiser deres unger, hvis man ikke opdrætter dem ordentligt, og hvordan de kaster sig ud fra klipper ned i det frådende hav som lemminger, når de når til deres livs ende. I hjertet er de havdyr, skumfødte, gift med havet, som de fiskere, der finder deres levebrød fra havet.

Alle de historier du hører om lamaer er ens. Du læser det i bøger: Det stakkels, fortabte lamakid bliver gnasket i småstykker og ædt af sin utæmmede forælder. På tv ser du de store tidevandsbølger af skællede lamaer falde ned i havet i store, majestætiske flokke. Og på film: Skrappe lamaer ryger cigarer og maler deres skæl i kamuflagefarver

Og fordi du har set denne fortælling så mange gange, fordi du allerede kender lamaers natur og historie, så chokerer det dig selvfølgelig, når du ser lamaer udenfor medierne. De lamaer, som du ser, har ingen skæl. Du tvivler på det du ser, og du laver sjov med dine venner om de "skællede lamaer" og de ler og siger: "Ja lamaer er så skællede," og du glemmer hvad du oplevede i virkeligheden.

Derfor glemmer du de lamaer, som ikke passer til den fortælling om lamaer du så i film, læste i bøger, så på tv.

Hvad du husker, er den skabede, skællede lama, som på en måde var aggressiv mod en lamaunge, som om den var lige ved at æde den. Du glemmer de lamaer, som ikke passer med det du har læst og hørt fra film, bøger og tv, du husker kun dem, som passer til den kendte fortælling. Du husker de lamaer, som udviste den adfærd, du kender fra historierne. Pludselig passer alle de la-

maer du husker, ind i fortællingen, som alle omkring dig fortæller. Du fortæller jokes om dem til dine venner. Du føler du vinder noget ved det. Du er ikke skør. Du tænker på samme måde som alle andre

Og så kom den dag hvor du begyndte at skrive om dine egne lamaer. Det er ikke forbavsende, at du ikke valgte at skrive om de bløde, dunede, ikke-kannibalske lamaer, som du rent faktisk har mødt, fordi du ved, at ingen ville synes de var "realistiske." Du plukkede dine lamaer ud fra fortællingerne. Du skabte lamaer med dødstrang og overmalede skæl.

Det er nemmere at fortælle de samme historier som alle andre gør. Det skal man ikke skamme sig over.

Det er bare det at det er dovent, og dét er det værste en forfatter, der skriver i fantastiske genrer, kan være.

Åh – og så er det heller ikke sandt.

* * *

"Sandheden er en passion for mig. Sandhed er noget som sker uanset om vi ser det eller ej, uanset om vi tror på den, eller skriver den. Sandheden er bare."

Som en person der har mere end bare almindelig kendskab til historie (Alt Det Som Kom Før Os) er jeg passioneret interesseret i sandheden. Den er der, hvad end vi ser den eller ej, eller om vi tror på den, eller skriver om den. Sandheden er der. Vi kan kalde den noget andet, lade som om den ikke skete, men sandhedens konsekvenser påvirker vores liv, uanset om vi husker den eller

anerkender dens eksistens.

Jeg satte mig hos min vejleder, en professor i historie fra Durban i Sydafrika, for at snakke om mit kandidatspeciale. Han spurgte mig, hvorfor jeg ville skrive om kvindelige modstandskæmpere.

“Fordi kvinder udgjorde op til tyve procent af ANC’s militante fraktion,” udbød jeg. “Tyve procent! Da jeg opdagede det, kunne jeg ikke tro det. Ved du hvad, kvinder har jo aldrig været en del af kampstyrkerne ...”

Han afbrød mig: “Kvinder har altid kæmpet.”

“Hvad?” sagde jeg.

“Kvinder har altid kæmpet,” sagde han. “Shaka Zulu havde en hærenhed med lutter kvinder. Kvinder har udgjort en del af hver eneste modstandsbevægelse. Kvinder klædte sig i mandetøj og gik i krig, og deltog aktivt i kamp fra lige fra menneskehedens opståen.

Jeg vidste slet ikke hvad jeg skulle sige. Jeg er blevet opflasket med USAs skolesystems diæt af teorien om De Mægtige Mænds Historie. Historien var fuld af Mægtige Mænd. Jeg var nødt til at tage et særskilt kursus om Kvinders Historie, for at lære om hvad kvinderne foretog sig, mens alle mændene myrdede hinanden. Det viste sig at mange af dem regerede lande og fandt på ret effektive svangerskabsforebyggende midler, og at det fik en væsentlig betydning for deres lande, især det gamle Grækenland og Rom.

Kvinder er den halve verden, men det er sjældent at høre en fortælling som ikke taler om kvinder, som nogen der bliver gjort noget ved, i stedet for at de gør noget selv. Kvinder bliver omtalt som en mands datter, en mands kone.

Jeg har lige set et tv reality show om piloter i Alaska. Alle piloterne får en lille introduktion om deres familier og interesser, men den eneste kvindelige pilot fik denne præsentation: “Hun er pi-

lot-X’s kæreste.” Ikke før deres forhold forliste i anden sæson, fik hun sin egen introduktion. Det viste sig, at hun havde været i Alaska fire gange så længe som nogen af de andre piloter, og at hun går på jagt og fisker og klatter på gletchere, ud over at være en stjernedygtig pilot.

Men fortællingen var om de “kannibalske lamaer” og vi overså alt andet, og vi holdt op med at se hende som noget andet.

* * *

Sproget har magt, og det gør både skønne og rædselsfulde ting ved måden vi opfatter os selv og andre mennesker på. Enhver som har kendskab til militæret og lægger mærke til hvordan medierne taler om krig, må have bemærket det.

Vi slår ikke mennesker ihjel. Vi dræber ”mål”. (Eller japsere, eller gøjer, eller hullamullaer.) Vi dræber ikke femtenårige drenge, men fjendens tropper. (Ja, enhver som nu bliver dræbt i et

droneangreb, bliver automatisk betegnet som fjendens tropper. Ikke en dreng, ikke et barn.)

Og når vi snakker om folk, så mener vi i virkeligheden ikke mænd og kvinder. Vi mener "mennesker og kvindemennesker". Vi snakker om amerikanske forfattere og kvindelige amerikanske forfattere. Vi snakker om teenage-kodere og "lady teenage coders"¹.

Når vi taler om krig, så taler vi om soldater og kvindelige soldater.

Fordi det er måden vi taler på, når vi taler om historie, og måden vi bruger ordet soldater på, udviser det straks alle kvinder, som deltog i kampen. Derfor er det ikke en overraskelse, at de som udgravede vikingegrave, ikke fandt det nødvendigt at finde ud af om det var mande- eller kvindegrave. Det var grave med sværd. Sværd er for soldater. Soldater er mænd.

Det tog år før de så meget som tænkte på at tjekke skeletterne, og opdagede deres fejltagelse, i stedet for straks at sige: "Sværd betyder mand!"²

Kvinder kæmpede også.

***"Lad os bare sige:
Hvis du tror der var
en ting – en hvilken
som helst ting – som
kvinder ikke gjorde i
fortiden, så tager du
fejl."***

Faktisk gjorde kvinder alle mulige ting, vi tror de ikke gjorde. I middelalderen var de læger og sheriffer ³, i det gamle Grækenland var de ... pyt med det. Hør her: Kig på Foz Meadows linksliste og find "beviser", hvis du

har behov for det.⁴ Lad mig sige det sådan: Hvis du tror der er noget som helst, overhovedet, som kvinder ikke gjorde i fortiden, så tager du fejl. Kvinder, både dengang og nu, har haft for vane at stå op og tisse. De tog dildoer på. Selv de der sjovt-ha-ha-ting, hvor folk straks siger hov, hov, som f.eks: "Det er umuligt at kvinder gjorde lige det!" Hør, det gjorde de. Intersex-kvinder og transkvinder gjorde det også. De kæmpede og døde, blev tillagt fejlagtige køn og forsvandt i historiens tåger. Og lad os huske, når vi snakker om kvinder og mænd som uforanderlige størrelser, eller som historisk korrekte kategorier, at der er altid dem, som har levet i spændet mellem de binære definitioner af køn.⁵

Intet af dét passer til vores fælles fortælling. Vi vil kun snakke om én egenskab ved kvinder: Deres egenskab som kone, mor, søster, fars datter. Det ser vi hele tiden i fiktion. Jeg ser det i bøger og på tv. Jeg hører det i måden, folk taler på.

Lutter kannibalske lamaer.

Det gør det virkelig svært for mig at skrive om lamaer som ikke er kannibaler.

* * *

James Tiptree Jr. skrev en meget spændende novelle som hedder: "De kvinder mænd ikke ser."⁶ Jeg læste den som tyveårig, og indrømmer at jeg ikke dengang kunne se, hvorfor novellen gav anledning til så meget ståhej. Skulle det her være en historie? Men det var ikke historien! Gennem hele fortællingen er vi begrænset af en mands synsvinkel på tingene. Han foretager sig ikke meget, men rejser med en kvinde og hendes datter. Og, lige som manden, ser vi dem ikke rigtigt. Vi opfatter ikke at de faktisk er historiens helte, før den er forbi.

Det var jo mandens historie. Hans fortælling. Det er den historie vi er en del af. De andre var kun forbipasserende ting, NPC'er i hans afgrænsede verden. (NPC = *non playing character* i rollespil m.m.)

Vi så dem ikke.

Da jeg var seksten år skrev jeg en stil om, hvorfor kvinder skulle afskæres fra kamphandlinger i USAs militær. Jeg fandt stilen da jeg gennemgik nogle gamle papirer. Mit argument for at kvinder ikke skulle deltage i kamphandlinger var, at krig er skrækkeligt og familier var vigtige, og hvis alle disse mænd døde i krigen, så vil vi ikke have at kvinder også skal dø. Vel?

Det var hele mit argument.

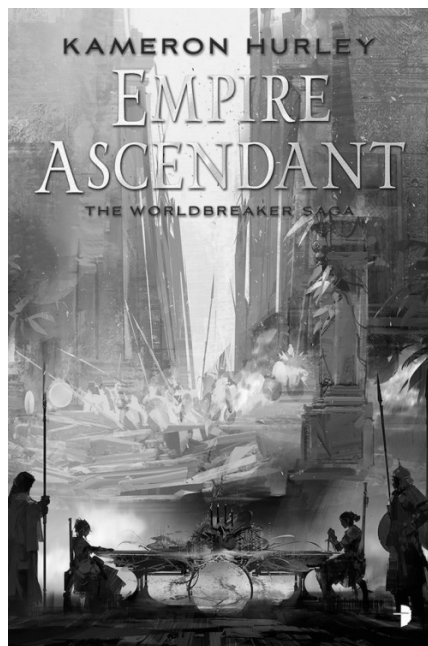
"Kvinder bør ikke gå i krig, fordi, så vil de dø af det. Lige som mænd gør nu.

Det fik jeg karakteren A for.

Jeg fortæller tit folk at jeg selv er den største selv-erkendt misogyne person, jeg kender.

Jeg skrev en scene i går aftes med en kvindelig general og den mand hun hjalp på tronen. Jeg begyndte at skrive noget romantisk spænding ind, og indså hvor dovent det var. Der er andre former for spænding.

Jeg lavede en reference til sex-slaveri, som jeg måtte slette. Jeg var lige ved at få ham til at bruge kønnede skældsord mod hende. Jeg snerrede af computerskærmen. Han ville hjælpe med at redde hendes barn ... nej. Hendes bror? OK, hun ville forråde ham. OK. Han havde haft nogle koner, der døde ... argh. Nej. Tætte rådgivere? Venner? Måske var der bare nogen som ... forlod ham.

Selv når jeg skriver om samfund, hvor der er meget lidt, eller ingen, seksuel vold mod kvinder, opdager jeg at jeg skriver i de samme, trætte troper og motivationer. "Her er der en skurk, og jeg har brug for noget slemt der skal ske for denne heltinde, så jeg lader ham voldtage hende." Det var noget jeg faktisk gjorde i min bogs første udkast. Min bog beskriver et samfund hvor der er 25 gange flere kvinder end mænd. Og stadigvæk – fordi, det er "sådan man gør".

Faktisk så jeg et tv-program for nylig som angiveligt var om den her traumatiske oplevelse, en ung kvinde havde gennemgået. Men programmet var klasket sådan sammen, at de to mandlige deltagere i programmet skulle skændes om det. Skænderiet var om hvem af de to mænd der kunne bebrejdes for det, der var hændt hende. Det var den mest åbenlyse udviskning af kvinders roller og hendes oplevelser, jeg har set et stykke tid. Hun var bogstavelig talt til stede i rummet mens de sloges og viste deres karakter, mens hun fadede ud i baggrunden.

Vi glemmer hvad historien handler om. Vi visker kvinderne i vores fortællinger ud, selvom de i

vores eget liv er magtfulde, ligefremme, intelligente, skræmmende mennesker. Kvinder stikker, lemlæster, dræber, ordner, ejer og stikker af. Det ved vi. Vi oplever det hver dag. Vi ser det.

Men dette er fortællingen: to mænd skændes højlydt i et værelse, mens kvinden snøfter i et hjørne.

* * *

"Problemet er at det ofte er svært at skelne mellem hvad vi egentlig oplevede og hvad vi er blevet fortalt at vi burde have oplevet."

Hvad er "realisme"? Hvad er "sandheden"? Folk fortæller mig at det er sandt; at det er hvad de har oplevet. Men problemet er at det er svært at skelne mellem det, vi faktisk oplevede, og det, vi fik fortalt, vi oplevede, og hvad vi *burde* have oplevet. Vi er fejlbehæftede sociale væsener.

I en katastrofesituation vil genomsnittspersonen spørge om fire andres meninger, før de danner deres egen mening og før de vælger hvad de vil gøre. Gennem hård træning kan du få folk til at reagere hurtigt i den slags situationer, (f.eks militærtræning), men de fleste, omkring 70% af alle mennesker, vil handle som de plejer i deres dagligliv. Vi kan lide vores fortælling. Det kræver umådelige mængder beviser og – endnu vigtigere – ord fra mange, mange, mange mennesker omkring os, før vi ændrer handle-måde.

Det kan du se hele tiden i storbyer. Det er derfor folk kan komme op og slås, og kan slippe af sted med at overfalde andre på travle fortove. Det er derfor folk bliver slået ihjel ved højlys dag, og derfor hjem bliver brudt op og berøvet i områder med

mange fodgængere. De fleste mennesker vil faktisk ignorere ting som ikke passer ind i dét, de normalt ser. Eller, værre, de håber at nogen andre vil tage sig af det.

Jeg kan huske jeg sad på et tog i Chicago i en vogn med et dusin andre. I vognens anden side faldt en mand pludselig ned fra sit sæde. Han væltede ligesom bare over og ind i midtergangen. Han begyndte at krampe. Der var tre andre mellem ham og mig. Men ingen sagde noget, ingen gjorde noget.

Jeg rejste mig. "Undskyld, hr.?", sagde jeg og begyndte at nærme mig.

Og det fik alle til at bevæge sig. Jeg råbte til en bagude om at trykke på alarmknappen, så togføreren kunne tilkalde en ambulance ved den næste station. Efter jeg havde begyndt at handle, var der pludselig tre eller fire andre personer med mig, som kom manden til hjælp.

Men der var en der skulle begynde.

Jeg stod i en overfyldt stå-kupé den anden dag, og så en ung kvinde stå nær døren med lukkede øjne. Hun tabte sine papirer og mapper på gulvet. Hun stod tætpakket, omgivet af andre mennesker, og ingen sagde noget.

Hendes krop begyndte at blive slap. "Er du OK?" spurgte jeg højt og lænede mig hen mod hende. Så så de andre også, at hun stod og hang og det startede et vældigt postyr med nogen, der ringede fra vognens forende og en anden var læge og en tredje lod hende få sit sæde, og folk bevægede sig rundt og rundt.

Nogen er nødt til at sige at noget er galt. Vi kan ikke lade som om vi ikke ser det. For folk er blevet myrdet og overfaldet på gade-

hjørner hvor der var hundredvis af folk omkring, som lod som om alt var normalt.

Men at lade som om det er normalt, gør det ikke normalt.

Nogen må påpege det. Nogen må få folk sat i gang.

Nogen må handle.

* * *

Jeg affyrede mit første våben i min kærestes hus engang i gymnasiet. Først en riffel, så et oversavet jagtgevær. Siden det er jeg blevet ret ferm med min Glock, men er stadig temmelig ringe til at bruge riflen. Jeg har haft mulighed for at skyde med en AK47, de revolutionære hæres foretrukne våben i hele verden, især i 80'erne.

Jeg hamrede næven i min første 100-kilo-sandsæk da jeg var 24 år.

Det slag var betydningsfuldt. Alle kan skyde med en pistol. Men nu vidste jeg hvordan man slår et ordentligt slag i ansigtet. Hårdt!

”Kvinderne i min familie var hårdtarbejdende matriarker. Men i tv- og filmfortællingen, og endda i mange bøger, var de afvigelser fra normen.”

Jeg voksede op og lærte at kvinder udfylder særlige slags roller og gjorde særlige slags ting. Og det var ikke fordi jeg ikke havde fantastiske rollemodeller. Min families kvinder var hårdtarbejdende matriarker. Men i de historier jeg så på TV og film fortalte mig, at de var usædvanlige. De var pelsede, ikke-kannibalistiske lamaer. Sjældne.

Men fortællingerne tog helt fejl.

Jeg tilbragte to år i Sydafrika og et årti hjemme i Staterne med at opdage alle de kæmpende kvinder. Kvinder som kæmpede i hver eneste revolution, jeg kunne opstøve. I de hære var der 20-30% kvinder. Men når vi siger revolutionære hære, hvad tænker vi så på? Hvilket billede ser du for dit indre blik? Den hær du forestiller dig, består den af tre kvinder og syv mænd? Seks kvinder og fjorten mænd?

I anden verdenskrig lavede kvinderne ikke kun bomber og våben. De greb til våben og kørte tanks og fløj fly. I borgerkrige, revolutionære krige. Vis mig en krig og jeg skal fortælle dig om de kvinder, der greb et våben og sluttede sig til den væbnede kamp.

Lad os snakke om de kvinder som fulgte Shaka Zulus hær. Når jeg googler ”kvinder som kæmpede for Shaka Zulu”, så kan jeg læse om hans ”1200 kvinders harem.” Og om hans mor, selvfølgelig. Og denne linje var vældig populær: ”Kvinder, kvæg og slaver.” I samme åndedrag.

Det er let at tro at kvinder aldrig har kæmpet og aldrig været ledere, når vi aldrig bliver set.

* * *

Hvad betyder det at vi fortæller den samme, gamle historie? At vi deler de samme, gamle løgne? Hvis kvinder faktisk kæmper, leder og er ansvarlige for den halve verden, hvad betyder de fiktive historier så for sandheden? Vi ændrer vel ikke på sandheden ved at vi skriver mennesker ud af fortællingen?

Eller gør vi?

Fortællingerne fortæller os hvem vi er. Hvad vi er i stand til. Når vi leder efter historier om os selv, så tror jeg vi også leder efter os selv. Vi prøver at få en forståelse af vores liv og menneskene, der omgiver os. Fortællinger og sproget lærer os hvad der er vigtigt.

Hvis kvinder er ”kællinger” og ”fisser” og ”skøger” og de mennesker vi slår ihjel er japsere, eller gøjer, eller hullamullaer, så er de ikke rigtige mennesker vel? Det gør det nemmere at udviske dem. At dræbe dem. At se bort fra dem. At u-se.

”Det er let at tro at kvinder aldrig har kæmpet og aldrig været ledere, når vi aldrig bliver set.”

Men så snart vi forestiller os verden igen, verden som en sumende kube af enkelte individer med et spænd af udviklede køn, og hver deres lidenskabelige fortælling som venter på at blive fortalt, så kan vi ikke ignorere dem længere. De er ophørt med at være ”kvinder, kvæg og slaver” – de er blevet aktive medspillere i deres egen fortælling.

Og vores.

For når vi vælger at skrive historier, er det ikke kun hin enkeltes historie vi fortæller. Det er deres, og din og vores. Vi sameksisterer. Alt sker her. Det er tåget og komplekst og ofte tragisk og skræmmende. Men at ignorere halvdelen af det hele, og lade som om der kun er en måde en kvinde lever sit liv på, eller nogensinde har kunnet leve på; at hun har levet kun i forhold til de mænd hun er omgivet af? Det er ikke en enkelt lille sletning, men politisk censur.

At befolke verden med mænd, med hvide helte-mænd, mandemennesker og deres "kvinder, kvæg og slaver" er en politisk handling. Du vælger bevidst at udlette den halve verden.

Som fortællere er der mere interessante valg, vi kan foretage.

Jeg kan fortælle dig hele tiden at lamaer har skæl. Jeg kan tegne det for dig. Jeg kan skrive historien om. Men jeg er en enkelt fortæller, og mine løgne vil ikke blive den kendte fortælling – med mindre du er enig med mig; med mindre du skriver præcis som jeg gør. Med mindre du også køber min dovne standardfortælling og fortsætter den.

Kun når vi alle er medskyldige i denne standardfortælling, får censuren lov til at fortsætte.

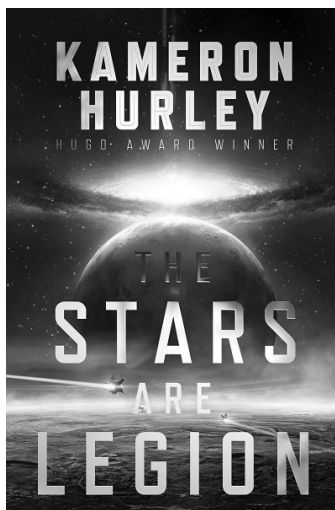
Men lad det ikke ske!

Vær ikke doven.

Lamaerne vil takke dig.

Og virkelighedens mennesker.

* * *

Noter:

¹Lady Teenage coders: <http://www.tor.com/2013/05/09/lady-teenage-coder-fixes-your-twitter-so-no-one-can-spoil-game-of-thrones-for-you-again/>

²http://content.usatoday.com/communities/sciencefair/post/2011/07/invasion-of-the-viking-women-unearthed/1?csp=34tech&utm_source=feedburner&utm_medium=feed&utm_campaign=Feed%3A+usatoday-TechTopStories+%28Tech+-+Top+Stories%29#.V_S26I9OJJw

³<http://the-history-girls.blogspot.dk/2013/05/sword-and-scalpel-by-karen-maitland.html>

⁴<https://fozmeadows.wordpress.com/2012/12/08/psa-your-default-narrative-settings-are-not-apolitical/>

⁵Oversætter har brugt et andet ordvalg end forfatteren her for klarhedens skyld. Den engelske sætning lyder: "[...] , that there are those who have always lived and fought in the seams between things." Link: <http://sovay.livejournal.com/611585.html>

⁶ *The Women Men Don't See*. Oversat til dansk af Stig W. Jørgensen for Science Fiction Cirklen i 1989.

Illustration, s. 13: Dorothy Hardy (https://en.wikipedia.org/wiki/File:The_Dises_by_Hardy.jpg)

ANMELDELSER

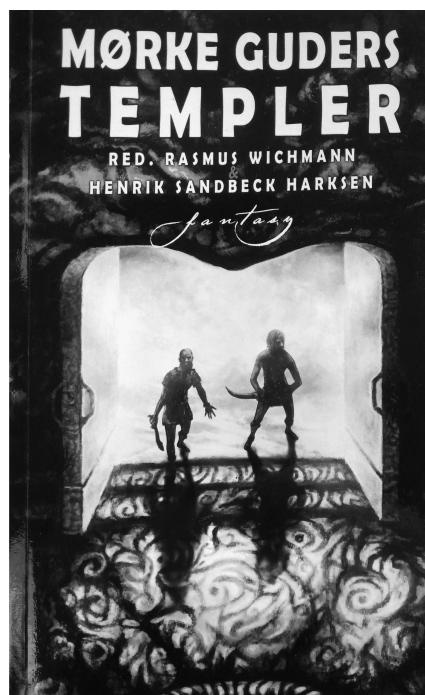
Anmeldt i dette nummer:

Bøger:

- * Mørke guders templer
- * Slinger i rumtiden
- * Uskyldig (Soulless 3)
- * Station Eleven
- * Aurora
- * Råddenskab
- * Den faldne djævel
- * Færgen
- * FC Genfærd
- * Ø
- * Udbruddet
- * Drengen i tårnet
- * I Føderationens klør

Tegneserier:

- * Vand til blod

Mørke guders templer (og om køn og race i heroisk fantasy)

**Novellesamling, H. Harksen
Production, 2016, 336 sider.**

Mørke guders templer er en antologi fra Harksens forlag med 11 sword & sorcery fantasy-noveller for voksne af forskellige forfattere. Den har et forord af medredaktør Rasmus Wichmann, som beskriver hvordan genren er repræsenteret i dansk og international sammenhæng, og om spændet fra sword & sorcery, Lovecraft-inspiration, heroic og epic fantasy.

I podcasten <http://www.tor.com/2015/08/20/midnight-in-karachi-episode-25-n-k-jemisin/> giver forfatteren N.K. Jemisin en ætsende kritik af epic fantasy. Hun siger, frit oversat og gengivet, at universer, der består af hvide mænd og andre "racer" der ikke er mennesker, slet og ret er racistiske, og at den ahistoriske, pseudo-europæiske middelalderfantasi, den er baseret på, er en frit opfundet, hvid, cis-, het-, mande-ønskedrøm.

Kameron Hurley har i sit essay "We Have Always Fought - Challenging the Women, Cattle

and Slaves Narrative" (oversat og bragt her i bladet lige før anmeldelserne) fortalt hvordan en mindre procentdel af kvinder gennem tiden har været krigere, men at denne oplysning er fraværende fra historieundervisningen.

Med subgenren heroic fantasy har jeg stort set ingen erfaring med de skrevne forlæg. Jeg har kun set film – og eelsket Conan the Barbarian og følt mig pænt underholdt af alle mulige eventyrfilm med en hårdtpumpet helt i hovedrollen, sidst f.eks. *Warcraft* (hvor alle mennesker er hvide og de andre racer ikke er rigtige mennesker). Det er derfor med visse fordomme at jeg går i gang med *Mørke guders templer* fra Harksens forlag. Jeg har overvejet om jeg burde have sendt anmelderopgaven videre til en anden, men har besluttet i stedet at udfordre mig selv, og lægge mine forhåndsantagelser åbent frem.

Et par ord om hver novelle:

Kristoffer Jacob Andersen, "Karzul – Stjernekeglernes forbandede": Skøn historie der udmærker sig ved en uventet protagonist med filosofisk vid og et betydeligt pondus. Korrekt, behersket og meget morsom anvendelse af eftersætninger uden verbum.

A. Silvestri, "En sang om vand": En fra den tørstende stamme optrænes til at skaffe vand fra guderne. Historien er fortalt i et meget vanskeligt tilgængeligt sprog i tredje person, men fra hovedpersonens synsvinkel og med hovedpersonens forståelse af dét, der foregår, så jeg kan godt se meningen med pseudo-arkaiske sprog, og at sproget i dette tilfælde er en del af fortællingen.

Lars Kramhøft, "Tårenes konge": En lejesoldat i et parallelhistorisk Bagdad får til opgave at stjæle et spædbarn. Historie med et godt sprog og karakterudvikling.

Helle Jakobsen, "Caels øje": Blodig hamskifter-fortælling

med et interessant twist.

Christina E. Ebbesen, "Mørke guders templer": Velskrevet og tankevækkende fortælling om il-desete sortelvere som lejer deres krigere ud i en evighedskrig. Ebbesen har godt styr på sit univers, som jeg tror er rollespils-inspireret. (Og her kastede jeg mig ud i en lang research omkring sortelveres oprindelse i mytologi og fiktion. Denne anmeldelse har bl.a. af den grund taget alt for lang tid at skrive.) Sortelvernes kulturelle forestilling om æren er ret sjov og deres vane med at rime, når de er op-hidsede, gør det også til en for-nøjelse at læse titelnovellen. Sortelverne i historien har selv valgt at farve deres hud sort (og det er foreløbig den eneste refe-rence til hudfarve i antologien).

Martin Wangsgaard Jürgen-sen, "Menneskejagt": En omrej-

sende patrulje bestående af kri-ger og lærling forfølger en skrækkelig morder.

Bjarke Schjødt Larsen, "Dødedagene": En dødeligt syg troldmand trækker tiden ud mel-lem slag og krig for at nå til et andet stade.

Flemming R. P. Rasch, "Den grå guds tempel": En formum-met kvinde vil redde sin søster ud af den grå guds tempel. For-tællingen foregår i det klassiske sværd og trolddom-univers med ruiner fra ældre civilisationer, magi, sværd, dæmoner, syge kul-ter, m.m., men tager nogle over-raskende drejninger. Den tavse, stærke krigermand er f.eks kvin-dens sidekick, ikke omvendt.

Michael Dyst, "Vandrerens dagbog": En lyrisk fortælling om en misantropisk vandrer der slår de trolde og monstre hen møder ihjel indtil hen ikke går længere.

Rasmus Wichmann, "Oprø-rerne": I Britannien, under ro-mernes besættelse, møder en centurion en mystisk agent som får centurionen til at tvivle på hvem han er, og på hvem fjen-den er. Velskrevet og medri-vende.

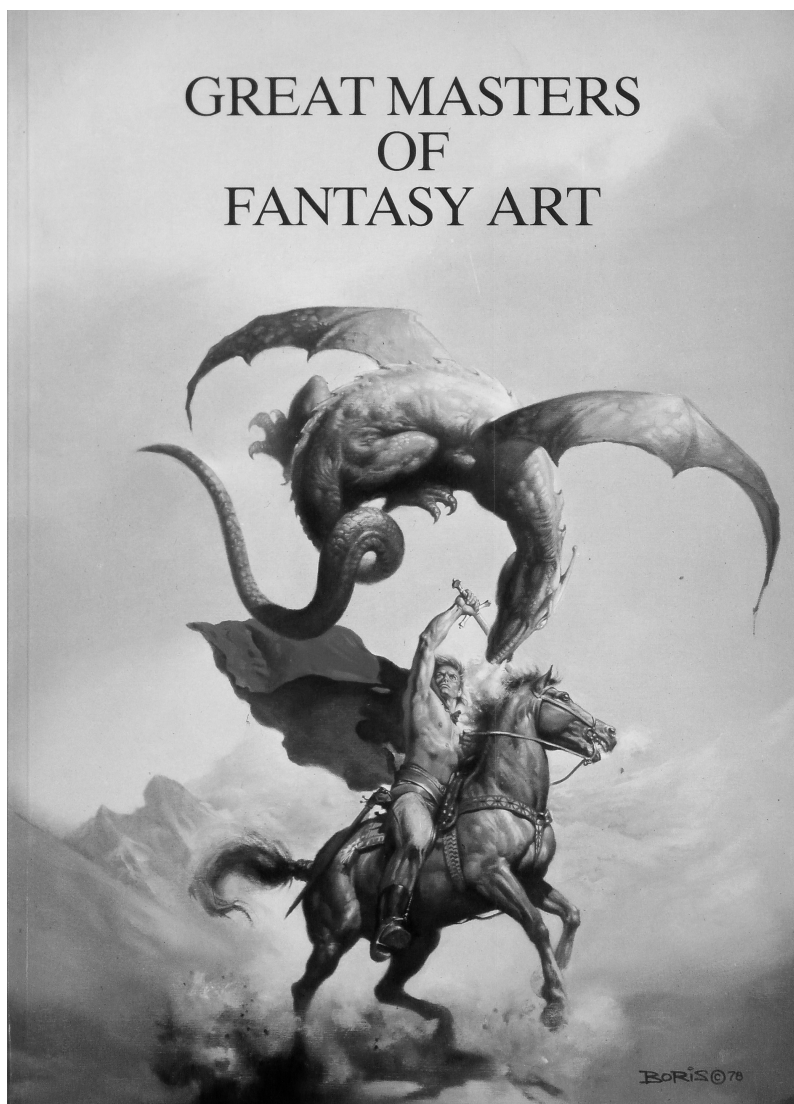
Thomas Hverring, "Den yder-ste dag": Et vildt og sanseligt sprog trækker læseren igennem en blodig historie med en kriger der hedder Kraipylos, fordi han er et skrækkeligt krapyl, der myrder sig gennem lande fyldt af onde mennesker og Lovecraft-inspirerede monstre, der ikke har fortjent bedre end voldsom død.

Om udgivelsen som helhed:

Harksens forlag udmærker sig ved at udgive auteur-litteratur indenfor horror og de beslæg-tede genrer. Det giver nogle me-get interessante og skarpvink-lede udgivelser, hvor noveller af forskellige forfattere kommer til deres ret i selskab med andre noveller, der klæder hinanden. Bagerst i bogen har hver forfat-ter beskrevet deres inspiration til deres novelle; det fungerer ret godt.

Det er samlet en rigtig fin ud-givelse, med en klar redaktionel linje i udvalget og en god varia-tion inden for den genreaf-grænsning, der er foretaget. Mine favoritter er titelnovellen: "Mørke guders templer" af Chri-stina E. Ebbesen, Lars Kram-højts "Tårenes konge", og Kri-stoffer Jacob Andersens "Karzul – Stjernekeglernes forbandelse". Disse noveller udmærker sig ved humor, sprogligt overskud, gode slutninger og at handlingen tager uventede drejninger.

Den sproglige redaktion måtte gerne havde været mere pågående. Der er mange me-ningsforstyrrende, sproglige fejl i udgivelsen. Jeg er heller ikke vild med overfloden af metafo-rer, der fylder siderne som van-skabte kimærer. Eller eftersatte sætninger uden verbum.

INFOBOX:

N.K. Jemisin er en amerikansk fantasyforfatter som bl.a. har skrevet The Hundred Thousand Kingdoms-trilogien og for nyligt har vundet en Hugo for første del af "Broken Earth"-trilogien, The Fifth Season. Sidstnævnte handler om en verden som går under med ujævne mellemrum, pga. af en løbsk pladetektonik. Der er tre hovedpersoner i fortællingen, som har dét tilfælles at de er født med evnen til at påvirke Jordens kræfter, idet de er "orogener". Orogenerne er både hadede og frygtede af samfundet og meget nyttige for samfundet, fordi deres utæmmede evne kan være livsfarlig for omgivelserne. Jemisin laver nogle paralleller til USAs historie med slaveri og f.eks. den sorte befolknings arv af dysfunktionelle familier. Den almindeligste hudfarve i universet bliver mange steder i romanen beskrevet som brun og andre hudfarver beskrives som det "andet".

Link til N.K. Jemisins rant om epic fantasy og hendes ti krav til fantasifuld fantasy:

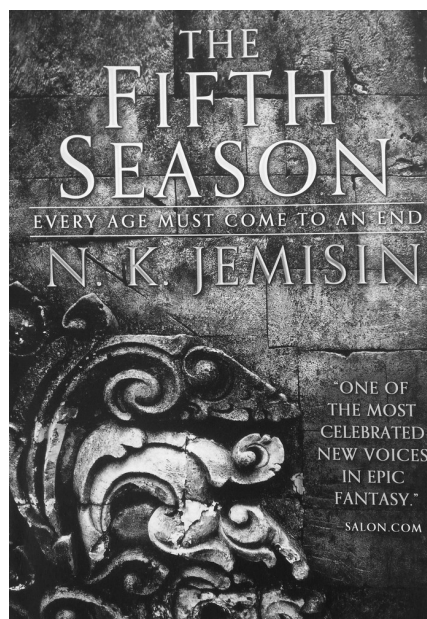
<http://nkjemisin.com/2010/02/what-is-epic-fantasy/>

Om køn og race i heroisk fantasy:

Der er forskellige strategier, man kan vælge i forhold til genrekonventionernes begrænsninger: ignorere debatten om dem, bryde dem, eller, skrive indenfor deres rammer, fordi man får et kick af det – som f.eks. John Normans herre/slavinde-fantasier, som nævnt i Wichmanns forord. En passioneret tilgang giver, alt an-

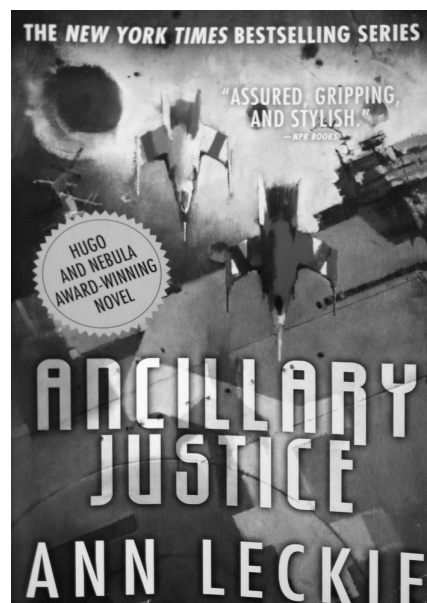
det lige, historien et særligt drive. Rasch skriver i sit efterord, at det er med vilje at han bryder med nogle af genrekonventioner – og det er også min fornemmelse at flere af de andre forfattere har overvejet om de ville skrive med på tropperne eller gøre op med dem.

I forhold til Jemisins kritik af genren så har jeg forskellige konklusioner i forhold til farve og køn. I antologien er hudfarve og race stort set fraværende undtagen i Ebbesens fortælling. Ebbesen angiver farven på en "race" og problematiserer og generaliserer de fordomme, folk kan møde som race. I resten af fortællingerne er det ikke nævnt hvad farve folk evt. har, og det er ikke et spørgsmål forfatterne har interesseret sig for. Nu hvor det er tekster, kan læseren selv forestille sig farven og racen på folk.

Jeg har for nylig læst dels Jemisins *The Fifth Season* (fantastisk roman, læs den!) og *Ancillary Justice* af Ann Leckie (fantastisk roman, læs den!) og begge romanerne gør en del ud af at beskrive den brune hudfarve på hovedpersonerne, for at gøre op med hvid-som-standard-hudfarve. Usynliggørelsen af folks hud i en fortælling har en betydning, men ikke helt samme betydning i en dansk tekst som i en

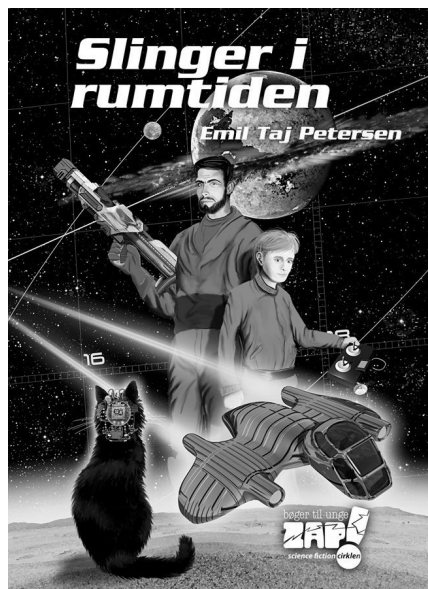
amerikansk tekst. Der skal en anden end mig til at vurdere, om danske sword & sorcery-fantasy forfattere burde skrive flere udvalgte ikke-hvide karakterer ind i deres historier.

I forhold til køn må jeg give Jemisin og Hurley ret: Jeg synes de historier, der kaster nye kønsvinkler og anderledes helte ind i fortællingerne, helt klart vinder ved det, selvom en historie også sagtens kan være god med den forventede muskelmand i lædershorts i hovedrollen.

I halvdelen af *Mørke guders templers* historier er kvinder, hvis ikke de er totalt fraværende, beskrevet som umælende fødemaskiner eller skrigende ofre. Ser man på historierne isoleret og hver for sig, kan de godt være endda rigtig gode alligevel. Sproget kan være godt, historierne kan være medrivende, den mandlige hovedperson kan være et interessant bekendtskab. Men. Det skriver sig ind i en traditionel macho-fantasi-verden, som aldrig fandtes (jvf. Hurley). Og det er måske derfor heroisk fantasy aldrig har føltes som om det var skrevet til mig?

Majbrit Høyrup

Slinger i rumtiden

Roman af Emil Taj Petersen
Science Fiction Cirklen (Zap!),
2015, 247 sider.

Omslag: Manfred Christiansen

Nogle dage burde man bare være blevet i sengen – og for krigsveteranen Bark er det én af de dage.

Emil Taj Petersen debutterer som forfatter med "Slinger i rumtiden", første bind i en trilogi og et rigtigt rum -eventyr med masser af ramasjang, syret humor og rendyrkede science fiction facts.

Den tidligere soldat og nuværende rumrejsende Bark har sammen med sin makker, den yderst intelligente 11-årige Tesk, lagt en genial plan om at kidnappe Latoniens prinsesse, Kiara. Men desværre går tingene slet ikke efter planen. Godt nok lykkes det dem at få fat i prinsessen, men under flugten væk ender de i lastrummet på et tudsegammelt rumskib – ejet af rumpiraten Dieko, som Bark ikke har det bedste forhold til.

For at gøre ondt værre bliver de herefter fanget af den Galaktiske Union, som har prøvet at underlægge sig det Latoniske Kongerige i årevis, og nu får serveret prinsessen på et sølvfad. Under deres forsøg på at slippe væk eksploderer prinsessens hjemplanet, og trio'en ender

sammen med prinsessen i et ukendt, stjerneøst rum. Og her starter eventyret først for alvor.

Som det forhåbentlig anes af den korte smagsprøve er *Slinger i rumtiden* noget af en røverhistorie, der indeholder alt lige fra tidsrejser til oprørske robotter og telepatiske rumskibe. Jeg erkender blankt, at jeg undervejs i læsningen ikke altid var helt sikker på, hvad retning historien nu gik i, og hvordan det hele hang sammen, men alligevel følte jeg mig hele tiden godt underholdt.

Historien fortælles friskt og med masser af crazy humor iblandet mere seriøse science fiction facts, som når Tesk forsøger at forklare de andre, hvordan de er endt i det stjerneøse rum ved at sammenligne tyngdekraftens træk i rumtiden med en bowlingkugle på en trampolin. Det fungerer fint, og er med til at gøre historien både sjov og interessant.

Skal jeg blande lidt malurt i bægeret, kan man ind i mellem godt mærke på sproget, at her er tale om en debut. Petersen bliver til tider meget beskrivende og glemmer lidt det gode råd om "Show, don't tell". Spørgsmålet er så, om målgruppen overhovedet tænker over det, eller om det kun er den voksne læser, der kan savne lidt "sprogblomster". På trods af denne lille anke så er *Slinger i rumtiden* et underholdende bekendtskab for læsere med hang til tempofyldt, crazy ramasjang science fiction.

Romanen er udgivet som en del af Zap!, Science Fiction Cirklen's serie til unge. De hidtil udgivne titler er en blanding af genudgivelser af ungdomsklassikere som Jon Bings serie om Biblioteksskibet Alexandria, og nyskrevne dansk science fiction som Emil Taj Petersens *Slinger i rumtiden* hører under. Den anmeldte bog er en 3. udgave af bogen, hvor en række fejl er rettet i forhold til 1. udgaven.

Besøg Emil Taj Petersens hjemmeside på <http://www.emil-taj.com/>

Jette S. F. Holst

Uskyldig

(Soulless 3)

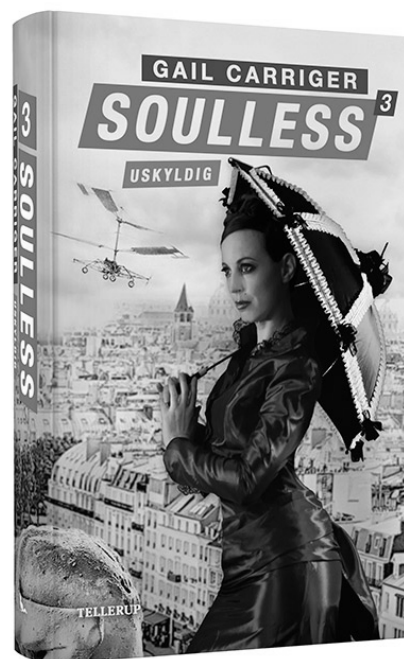
Steampunk-roman af Gail Carriger

Tellerup, 2016, 383 sider.

Omslagsdesign: Lauren Panepinto

Da jeg læste, at *Himmelskibet* nr. 50 skulle have steampunk som tema, kom jeg straks til at tænke på Gail Carrigers serie *Soulless*, hvor bind tre *Uskyldig* netop er udkommet fra forlaget Tellerup. Og selvom jeg ikke er speciel steampunk-fan, så er jeg faldet pladask for serien.

Jeg stiftede første gang bekendtskab med den charmerende og parasolbærende pebermø Alexia tilbage i 2014, da jeg ved et tilfælde faldt over seriens første bind: *Sjælesluger*.

Alexia Tarabotti er 26 år, halvt italiensk, intelligent, rapkæftet og lever i et Victoria-tidens London, hvor vampyrer og varulve eksisterer åbenlyst side om side med menneskene. Hun er registreret som værende sjælløs hos BRU (Bureau til Registrering af Unaturlige). En sjælløs er en person, der kan neutralisere vampyrer og varulves evner og gøre dem menneskelige, når hun rører dem.

Alexia har aldrig kendt sin italienske far, men er vokset op hos moren og dennes nye mand samt sine to halvsøstre. Familien kender ikke til hendes manglende sjæl og deraf følgende evner. De bekymrer sig til gengæld meget over, at hun endnu ikke er blevet gift, og at hun interesserer sig alt for meget for upassende emner for en ung dame fra 1800-tallets overklasse.

Under et visit bliver Alexia overfaldet af en udannet vampyr, og kommer uheldigvis til at slå ham ihjel. Det blander hende ind i en farlig ballade om uregistrerede vampyrer, da dronning Victoria sender Lord Maccon fra BRU (som i øvrigt er en varulv) for at undersøge sagen.

Samtidig befinder Alexia sig pludselig som genstand for en amerikansk forskers romantiske interesse. Og så bliver hun og vampyren Lord Akeldama ud af det blå bortført af videnskabsmænd, som tilsyneladende er voldsomt glade for blæksprutter.

Sjælesluger (første bind i serien) har fuld knald på historien fra første side. Alexia er en underholdende hovedperson, som jeg straks holdt af med hendes selvironiske betragtninger, stærke vilje og rapkæftede facon. Samtidig er selve set-uppet, med Victoria-tidens London iblandet overnaturlige væsener og alverdens fascinerende opfindelser (som f.eks. monokulære krydsforstørrende linser med spektralmodifikationer) gennemført perfekt.

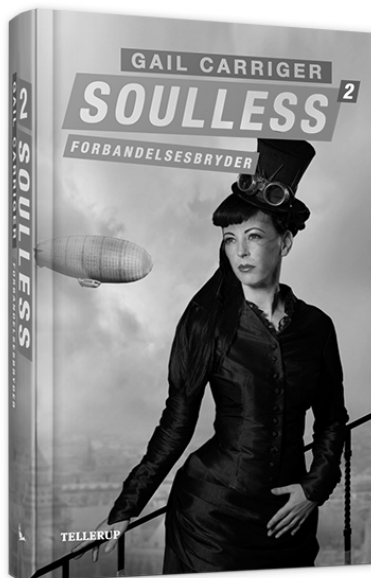
I 2015 udkom bind to, *Forbandelsesbryder*. Alexia er blevet til Lady Maccon, og udover at være blevet alfahun for Woolsey-koblet er hun også blevet ansat af dronning Victoria i stillingen som muhja i skyggeparlamentet. Her skal hun sammen med storvesiren (varulv) og potentaten (vampyr) sørge for dagslysfolkets interesser samt skabe ligevægt i vampyrernes og varulvenes styrkeforhold.

Via sit arbejde i skyggeparlamentet får hun kendskab til en mystisk lidelse, der rammer

både spøgelser, varulve og vampyrer, og efterlader dem dødelige. Som sjælløs er hun selv en oplagt mistænkt, da hun gør overnaturlige dødelige ved sin berøring. Men det lykkes hende at overbevise storvesiren og potentaten om, at hun ikke har evnerne til at gøre dette på så mange samtidigt.

Den mystiske lidelse lader til at bevæge sig nordpå mod Skotland. Det samme gør Lord Maccon, som – uden at have givet Alexia besked herom – er på vej til sit tidligere koppel, Kingair, der har problemer.

Så Alexia beslutter sig for at følge efter sin mand og samtidig opklare mysteriet med dødelighedsepidemien. Sammen med veninden Ivy, søsteren Felicity, ægteemandens lakaj Tunstell og opfinderen madame Lefoux (som har forsynet Alexia med en ny parasol fuld af overraskelser), tager hun et formidabelt luftskib til Skotland. Desværre forløber rejsen ikke uden problemer, og det gør ankomsten til Skotland heller ikke.

Forbandelsesbryder er nøjagtig ligeså underholdende som første bind i serien, og igen havde jeg en fest under læsningen. Med introduktionen af madame Lefoux følger Gail Carriger endnu en interessant personage til romanens galleri. Stilen minder lidt

om Kim Harrison's *The Hollows* og Jim Butcher's *Dresden-filerne* med sin blanding af humor og fantasy, men med sit setup i Victoria-tidens England er *Soulless*-serien alligevel helt sin egen.

For nyligt er så bind tre, *Uskyldig*, udkommet, og jeg var spændt på, om Gail Carriger kunne holde niveauet. Heldigvis blev jeg på ingen måde skuffet. *Uskyldig* holder samme høje tempo og underholdningsværdi som de første bind i serien.

I slutningen af *Forbandelsesbryder* skiltes Alexia og Lord Maccon, og under social fordømmelse er Alexia flyttet hjem til familien igen. Det holder dog ikke længe, da skammen over datterens sociale deroute får familien til at smide hende ud. Oveni udsættes Alexia for et snigmordsforsøg af morderiske mekaniske mariehøns, og samtidig forsvinder hendes gode ven, vampyren Lord Akeldama.

For at finde ud af hvem der er så opsat på at dræbe hende, rejser Alexia derfor bort sammen med butleren og bibliotekaren Floote samt madame Lefoux. Med snigmordere i hælene rejser selskabet gennem Frankrig til Italien, hvor tempelridderne holder til, i håb om at de kan hjælpe med svaret.

Men selvom tempelridderne ved mere end nogen andre om Unaturlige som Alexia, er de ikke nødvendigvis interesserede i at hjælpe hende. Og slet ikke da de finder ud af grunden til, at Lord Maccon i vrede sendte Alexia bort.

Som tidligere nævnt er *Uskyldig* endnu et underholdende kapitel i serien om den kække Alexia. Gail Carriger har skabt et spændende univers, hvor overnaturlige væsener, fantastiske opfindelser og sjælens beskaffenhed går hånd i hånd. Alexia er, med sin blanding af italiensk lidenskab, stiv victoriansk etikette og en yderst pragmatisk holdning til livet, et utroligt charmerende bekendtskab. Da hun samtidig er vældig interesseret i videnskab, får læseren i

hvert bind også serveret et hav af skøre, skægge og fantastiske mekaniske vidundere, som vi godt kan genkende, men som i steampunk-genrens ånd alligevel er dampende anderledes. Endelig har serien også en amourøs side, som dog har en så humoristisk tone, at det aldrig bliver kvalmende.

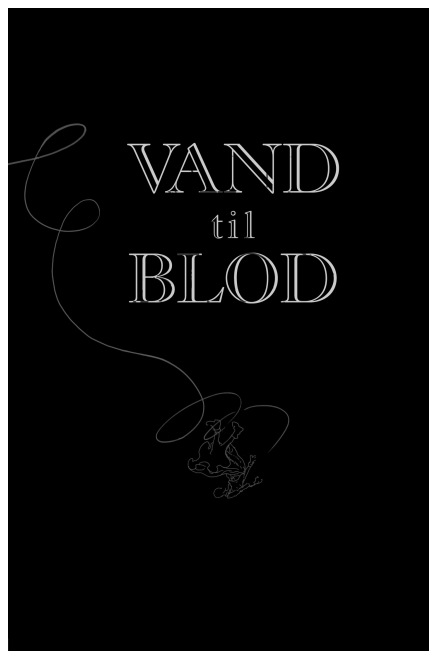
Jeg må indrømme, at jeg er solgt og glæder mig til at følge Alexia videre i serien, der fortsætter med *Heartless* og *Timeless*, som dog endnu ikke er oversat til dansk.

Udover *Soulless*-serien (der i øvrigt originalt hedder *The Parasol Protectorate Series*) har Gail Carriger skrevet en række andre bøger i steampunk-genren, lige som der også er lavet en mangaudgave af *Soulless*-serien. Disse er ikke udkommet på dansk.

Jette S. F. Holst

Vand til blod

Hardcover graphic novel,
Carlsen 2016, 256 sider.
Morten Dürr (tekst)
Lars Gabel (tegninger)

Her er tale om en fysisk flot *graphic novel*, dvs. en tegneserie i bogformat. Det er en flot ind-

bundet bog med snorebogmærke, og siderne er trykt til kant i farver. Ikke fuld farve, for hvert afsnit er farvelagt i én farvetone: blå, grøn eller rød (ud over sort og hvid). Det er et effektivt middel til at angive stemningen i de forskellige afsnit. Tegningerne er enkle, men flot tegnede og stemningsfulde.

Desværre synes jeg ikke at historien lever op til det flotte ydre. Der er tale om en uhyre enkel historie, der sagtens kunne være fortalt i novelleform på en halv snes sider.

Det hele foregår i et lille landsbysamfund et ikke nærmere defineret sted i Nordvestskandinavien; måske Færøerne, måske Grønland, måske Island. Tegneren Lars Gabel er født i Grønland, men ingen af personerne i tegneserien virker etnisk grønlandske, så jeg gætter på Færøerne, især på grund af den plads den kristne tro fylder i historien.

Vi følger teenagepigen Lea, der bor sammen med broren Lukas hos deres alkoholiserede, voldelige og strengt religiøse far, der tvinger dem til daglig bibellæsning og forbyder alt der tangerer en synd, såsom at danse eller pynte sig. Lea er farmands øjesten, så hun bliver ikke pryglet, men så heldig er Lukas ikke.

En dag bliver Lea ramt af et lyn, og da hun vågner op af coma, er hun forandret. Hendes hår er forbrændt, og hun har et stort ar i kraniet, men den største forandring er at hendes stemme nu har magt – ikke bare over mennesker, men også over verden omkring hende. Det har den mobbede pige glæde af en kort tid – lige til hun i skolen bliver bedt om at læse et digt op om Ægyptens syv plager. Lea prøver først at nægte, men indser at det er hendes skæbne. Hun læser digtet op, og verden går under i blod, død, mørke og stilhed.

Det er hele historien. Nå det er lykkedes at få den til at fylde ikke mindre end 256 sider, skyldes det at hvert opslag består af

én eller to tegninger, ofte med en sætning eller to tekst, men lige så ofte ordløse. Bogen kunne lige så godt have været layoutet som en 64-siders tegneserie med to af bogens opslag per side – men så havde man nok ikke kunnet sælge den for 250 kr.

Jeg tror det tog mig en halv time at læse bogen, selvom jeg gjorde med en vis grundighed for at kunne anmelde den. En almindelig læsning ville nok ikke tage mere end tyve minutter. Det havde så været i orden, hvis jeg havde følt mig underholdt eller intellektuelt pirret i de tyve-tredive minutter, men det gjorde jeg ikke. Jeg fandt historien ligegyldig og fortænkt, om end man da kommer til at fatte sympati for den stakkels, plagede Lea. Jeg overvejede om de apokalyptiske elementer måske kun var noget der foregik i pigens hoved, men jeg synes ikke noget understøtter den fortolkning.

Klaus Æ. Mogensen

Station Eleven

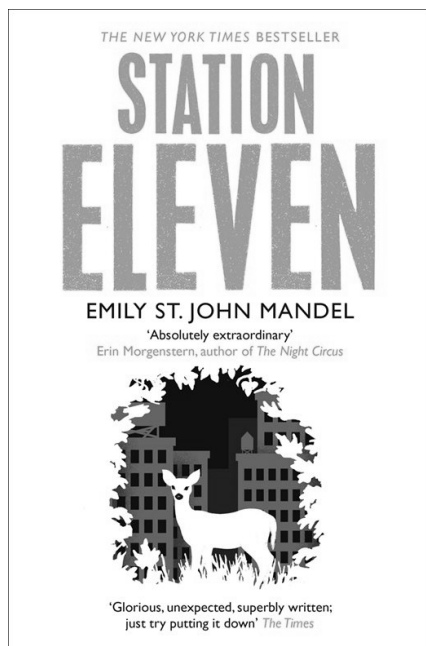
Roman af Emily St. John Mandel, Picador, 2014, 384 sider.

Hollywood-stjernen Arthur er vendt tilbage til de skrå brædder for at spille hovedrollen i en opsætning af King Lear. I fjerde akt får han pludselig et ildebefindende, og kort efter er han død. Omtrent samtidig hærger en virus hele verden og udsletter det meste af vores art i løbet af nogle få dage.

Således starter *Station Eleven*, og i løbet af romanen bygges der et net af historier op omkring dette udgangspunkt: Hvad skete der før, under og efter katastrofen? Hvem var Arthur, hans kone, hans ekskone, hans søn, et par af dem som overlevede hans sidste forestilling, og så videre.

Vi springer omkring i tid og rum, mens disse historier fortælles og væves sammen. I de post-apokalyptiske afsnit, der foregår tyve år efter katastrofen, følger

vi et omrejsende Shakespeare-teater, som i første omgang ikke ser ud til at have så meget med resten af historierne at gøre, udover teater-temaet. Vi hører også om tegneserien *Station Eleven*, hvor resterne af menneskeheden er flygtet i et gigantisk rumskib, efter Jorden blev invaderet. Begge viser sig at være ret centrale for handlingen og sammenhænge mellem personerne.

Katastroferomaner er som regel enten dommedagsfortællinger, hvor en eller anden form for "guds straf" rammer vores art, eller de er genfødselsfortællinger hvor en lille flok udvalgte mennesker forsøger at genoprette civilisationen. Jeg ser dem som drevet af en angst for tabet af den kendte verden, hvor tabet enten er permanent eller det er muligt at genvinde det tabte. *Station Eleven* er derimod dejlig fri for den angst. Vores art har levet i tusinder af år før det moderne samfund opstod, og vil sagtens kunne klare sig uden det. Nogle ting overlever, andre forsvinder.

I stedet for at udpensle detaljer i katastrofen og dens følger, og krydre det med menneskelig ondskab og lidelse, fortæller *Station Eleven* en meget velkomponeret historie om nogle men-

nesker. På den måde adskiller den sig også fra klassisk katastrofe-science fiction, og i det hele taget klassisk science fiction. Det er ikke den "realistiske" skildring af en mulig fremtid det drejer sig om, men at bruge science fiction-genren til andre interessante ting. Det man også kunne kalde modernistisk science fiction, som i "new wave"-bølgen i science fiction i 1960'erne og 70'erne som oftest gik ud på at lave vilde eksperimenter, men i nyere science fiction mere handler om at en forfatter finder sig en stil der passer til de historier han eller hun vil fortælle.

Station Eleven er både meget flot skrevet og meget snedigt komponeret, samtidig med at den forholder sig til science fiction-genren på to forskellige planer: Dels bruger den post-apokalypsen som en del af scenariet, dels bruges den space opera-tegneserie, der optræder i romanen, metaforisk til at underbygge stemninger og personer. Romanen vandt da også en Arthur C. Clarke Award som bedste roman i 2015.

Flemming R.P. Rasch

Aurora

Roman af Kim Stanley Robinson, Orbit, 2015, 480 sider.

Den "hårde" form for science fiction har fokus på teknologi og naturvidenskab. Ofte på bekostning af alt andet. Kim Stanley Robinson er en forfatter som skriver hård science fiction, og også formår at beskrive samfundsforhold detaljeret og realistisk. Hans personer er også langt fra "ingeniør"-science fictions stereotyper. De kan dog virke lidt kedelige, fordi de fleste af dem er meget seriøse, fornuftige og rationelle mennesker.

I Robinson seneste roman er en af hovedpersonerne faktisk en computer – den centrale computer som styrer et gigantisk rumskib som er sendt ud for at

kolonisere solsystemet omkring Tau Ceti. Der er tale om et generationsrumskib, det vil sige at det tager flere generationer for besætningen at nå frem til destinationen.

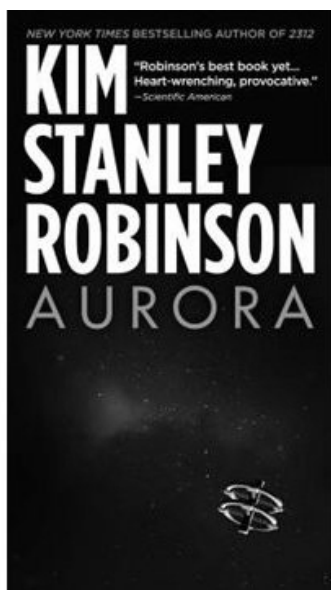
Generationsrumskibet har en lang forhistorie i science fiction-genren, og *Aurora* er da også Robinsons forsøg på at komme med en ny tolkning af den ide, og ikke mindst at give en meget detaljeret beskrivelse af de problemer der kan være med generationsrumskibe, og med at kolonisere fremmede solsystemer i almindelighed. På et tidspunkt diskuterer kolonisterne hvad deres forfædre dog havde tænkt på, da de meldte sig til projektet. Hvad var meningen med at forlade en ganske udmærket planet og rejse til et sted hvor de i heldigste fald ville finde noget der i bedste fald ville være en dårlig kopi af Jorden?

I stedet for en optimistisk beskrivelse af hvordan mennesket erobrer universet, er *Aurora* tættere på at være en katastroferoman. Det starter med at romansens svar på den klassiske science fiction-helt, ingeniøren Debbie, bliver syg og dør lige inden de når frem. Hun var den eneste som virkelig formåede at holde sammen på det aldrende rumskib og at tale fornuft til hele dets besætning. Før hun døde, gjorde hun computeren interesseret i mennesker og vores sprog. Hun lærte den at skrive fortællinger som mennesker gør det, og den roman vi læser, er mere eller mindre det som computeren skriver om rumskibet, dets mission og dets besætning.

Fremme ved Tau Ceti indtræffer der den ene krise efter den anden. Blandt andet viser det sig at den Jord-lignende måne de i første omgang prøver at kolonisere – *Aurora* – er et meget farligt sted. Før det har man blandt andet kæmpet mod problemer som at de habitater rumskibet består af, ikke er i ligevægt over en så lang periode som turen tager, og derfor ophober forskellige grundstoffer nogle steder,

mens de de samme grundstoffer mangler andre steder.

Robinson spørger med *Aurora* hvad vi egentlig skal så langt væk fra Jorden. Hans hovedargument er at liv opstår under bestemte betingelser og tilpasser sig dem. Hvis det kommer for langt væk fra de betingelser, kan det simpelthen ikke overleve. Andre former for liv kan måske eksistere på det fremmede steder, men vores form for liv kan ikke, eller vil trives meget dårligt der. Desuden er der en lang række problemer med at begive sig ud på så lange rejser.

Aurora er også en meget genrebevidst roman. Mange steder findes der noget som minder om klassiske værker. Mest oplagt er måske at sammenligne den centrale computer med HAL i Arthur C. Clarkes 2001, selv om de to ikke ligefrem har samme personlighed. I Brian Aldiss' klassiske generationsrumskibs-roman, *Non-Stop* (1958), har besætningen helt mistet deres viden om at de befinder sig på et rumskib. I *Aurora* er det ikke sket, men besætningen har vænnet sig til at leve i habitaternes relativt trygge omgivelser, og interesserer sig for alt muligt andet end at flyve et rumskib og kolonisere en planet. I Robert Heinleins *Time for the Stars* (1956) sender man et antal rumskibe ud for at kolonisere andre solsystemer og

oplever mange problemer og uheld. I *Aurora* får vi også på et tidspunkt at vide at der er sendt andre rumskibe af sted. Vi efterlades dog med en tvivl om hvor vidt nogen af dem overhovedet har haft held med deres mission, hvor det hos Heinlein til sidst lykkedes at finde en planet der er beboelig for mennesker.

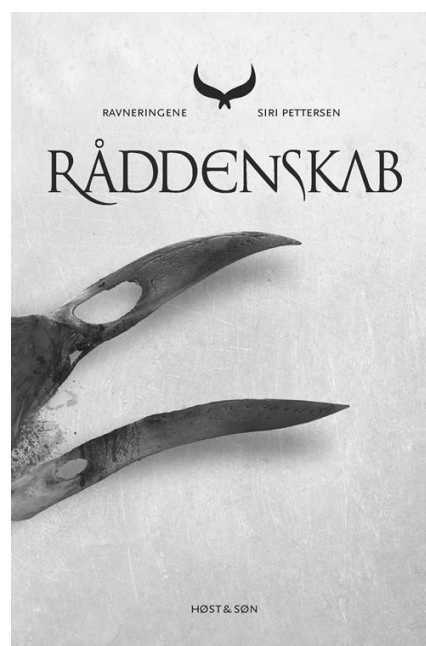
Jeg kom også til at tænke på Tom Godwins klassiske novelle "The Cold Equations", da jeg skulle finde på noget mere at sige om *Aurora*. I Godwins novelle møder vi en pilot på et rumskib, som fragter nødforsyninger frem til nogle mennesker i livsfare. Det viser sig at der er en blind passager ombord, og de kolde ligninger i titlen siger at den eneste måde at redde de mange mennesker på, er at lade den blinde passager dø. Mange har siden kommenteret novellen, og givet mange ideer til hvordan man faktisk kunne have omgået de kolde ligninger og reddet alle. På samme måde synes jeg Robinson snyder os lidt med *Aurora*. Flere steder kunne de problemer besætningen støder ind i, være løst ved bedre planlægning af missionen. Og på et tidspunkt er der faktisk nogle "kolde ligninger" som skibets computer må udføre, der kan redde nogle, men ikke alle mennesker, ombord på rumskibet. Også der synes jeg at der er oplagte alternativer som ignoreres.

Man kan selvfølgelig også læse *Aurora* som eksempler på hvad der kan gå galt. Hvis der var taget højde for nogle af de ting Robinson bruger til at fremkalde sin katastrofehistorie, vil der måske være andre, som han ikke have tænkt på eller ikke var klar over, som er lige så farlige eller farligere. Men jeg er nu ikke overbevist. Det store problem er at det er en generationsrumskib, hvilket vil sige at man faktisk skal konstruere et rumskib som også er et sted hvor mennesker kan leve godt et helt liv. Det vil igen sige at rumskibet skal være helt ufatteligt stort og dyrt i forhold til det vi er i stand

til at konstruere nu eller i nogen bare nogenlunde nær fremtid. Så hvis vi nogensinde får sendt mennesker til andre solsystemer, bliver det næppe med generationsrumskibe.

Aurora fortæller alligevel en rimelig overbevisende "hvad nu hvis" historie om et generationsrumskib, dets meget menneskelige mennesker, dets meget filosofiske computer og deres forsøg på at overleve de truende katastrofer. Vi får også en mængde interessante spekulationer over sprog, intelligens, bevidsthed, liv, samt alt hvad der indgår i design og pleje af et generationsrumskib. Som sædvanligt med Robinson meget omhyggeligt researchet og dygtigt skrevet.

Flemming R.P. Rasch

Råddenskab

Fantasy-roman af Siri Pettersen
Høst & Søn, 2016, 468 sider.

Råddenskab er andet bind i den episke fantasy-serie om Odinsbarnet Hirka. Første bind hedder *Odinsbarn*, og var en fremragende læseoplevelse.

Hirka er opvokset i Ymslanda, hvor folket er af Ymsæt, hvilket blandt andet betyder, at de har haler, og at de har EVNEN. Men Hirka er født uden

hale, og som 15-årig finder hun ud af, at hun er menskr, og ikke Ymsæt. Samtidig bliver hun involveret i et gryende opgør mellem Mannfalla og det selvstændige Ravnhov. Og ikke mindst i de indbyrdes intriger og magtkampe i Mannfalla hvor Hirkas eneste barndomsven, stolearvingen Rime An-Eldrin mod sin vilje befinder sig.

Første bind sluttede med noget af en cliffhanger. For at redde Ymslanda fra 'de blinde' og for at sikre Rimes liv og position, rejste Hirka via Ravneringene til menskr-verdenen – uden mulighed for at vende tilbage. Og her starter bind to.

Hirka har været strandet i vores verden, nærmere bestemt York i England, i 154 dage. Hun er ved at lære sproget, men alt er anderledes, og Hirka føler sig om muligt mere fremmed her. Hun savner Rime og den verden, hun har forladt, men er fanget her i en døende verden.

Men ikke en gang i menneskenes verden er Hirka sikker. Nogen forfølger hende, og snart finder Hirka ud af, at råddenskabene også findes her. Kilden til råddenskabene nemlig været i eksil her i 1000 år og blot ventet på at kunne hævne sig. I den hævn udgør Hirka en vigtig brik, uden at hun forstår hvorfor. Så nu er hun pludselig fanget midt i opgøret, som også bringer svaret på, hvem – og hvad – hun egentlig er.

Romanen krydsklipper mellem Rime og Hirka i hver deres verden. Selvom Hirka har ofret sig selv, kommer der stadigvæk 'blinde' til Ymslanda, og Rime er ved at gå til i sorg. Han forsøger af alle kræfter at finde en vej til at hente Hirka hjem igen OG redde folket fra de 'blinde', samtidig med at Rådet modarbejder ham i alt. Det fører ham på sporet af en gemt viden i Mannfalla – og mod danserinden Damayanti.

Siri Pettersen har skabt et

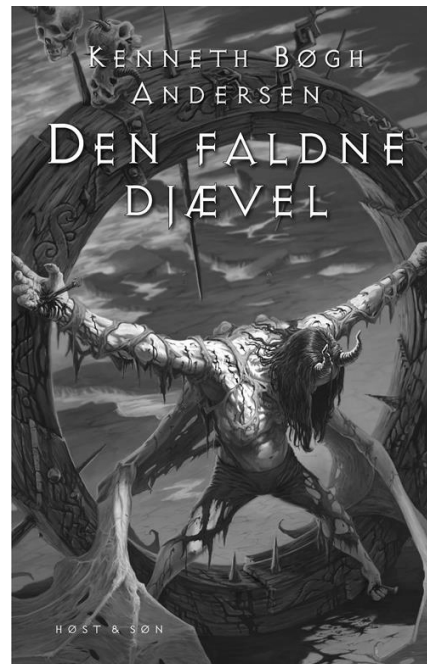
helt unikt og originalt univers, hvor parallelle verdener eksisterer side om side, afskåret fra kontakt med hinanden.

Det var en fornøjelse igen at træde ind i Hirkas verden, og selvom meget af handlingen denne gang foregår i vores egen verden, bevarer fortællingen sin magi. Dels fordi det oprindelige norrønt inspirerede univers er så stærkt beskrevet. Men også fordi Pettersen ikke er bange for at blande nye myter ind i sin fortælling. F.eks. knytter hun denne gang tråde til vampyr-myten med historien om blodslaverne/de glemte og deres forhold til Graal af Dreyri-folket.

Hirka er en fascinerende hovedperson, som i løbet af bogen udvikler sig i en spændende retning, efterhånden som hun finder ud af, hvem hun er. I det hele taget har Pettersen skabt nogle troværdige og nuancerede personer, som man ikke kan lade være med at føle for og med. Rime er ganske vist stadigvæk nærmest overmenneskelig, men savnet af Hirka driver ham næsten til vanvid, og får ham til at gøre ting der alligevel er menneskelige. Menneskelig er også Stefan, Hirkas eneste ven blandt menneskene, som absolut ikke er prototypen på en helt, men som alligevel forsøger.

Råddenskab er måske nok en ungdomsbog, men den mangler alle klichéerne fra *Twilight*-serien. Personerne er virkelige, historien er nuanceret, og sproget er både godt og letlæst. Jeg var imponeret over bind et, og jeg synes absolut at toeren lever op til den. Ligesom sidst slutter Siri Pettersen fortællingen af med noget af en cliffhanger, så atter må jeg vente i spænding til tredje og sidste bind, *Evnen*, udkommer i februar 2017.

Jette S. F. Holst

Den faldne djævel

(Den store djævlekrig 6)

Roman af Kenneth Bøgh Andersen, Høst & søn, 2016, 304 sider.

Da Kenneth Bøgh Andersen sidste år genoplivede sin serie om *Den store djævlekrig* vagte det stor glæde blandt seriens fans, og efter at have læst den første af de to nye bind (se min anmeldelse i *Himmelskibet* nr. 46) ventede jeg med spænding på sidste bind. Forfatteren kogte ikke bare suppe på serien, men havde rent faktisk fået ideer som retfærdiggjorde en genoplivning af serien.

De sidste to bind hænger sammen, og fortæller om Filip som endnu en gang er kommet tilbage til helvede, men der er noget helt galt i såvel himmelen som i helvede, og der er en gammel fjende, der har fundet vejen tilbage fra hvorend det er døde djævle ender. Og denne fjende har ikke blot tænkt sig at hævne sig på Filip, han har planer om at overtage alle dødsrigerne. Han starter bl.a. med at starte ragnarok, og dermed gøre det af med vikingernes dødsrige. Midt i ragnarok sikre han sig også våben som han vil bruge imod den kristne gud og mod djævelen.

De planer, som udrulles, er

ikke lige til at gennemskue, hverken for Filip eller for læseren, hvilket gør det til en spændende fortælling, for selvom man ved hvem fjenden er, så er det ikke til at gennemskue hvad rænkespillet helt går ud på. Kenneth Bøgh Andersen viser endnu en gang at han formår at skrive ungdoms-fantasy/horror som den voksne læser også vil kunne sætte pris på, og jeg må hellere se at få læst de gysersamlinger som han udgav sidste år.

Den nye historie rundes af i *Den faldne djævel*, og historien om Filip er nok også afsluttet nu, men nu må vi se om der om nogle år igen bliver behov for hans hjælp i helvede.

Thomas Winther

Færgen

Roman af Mats Strandberg
Modtryk, 2016, 473 sider.

Færgen Baltic Charisma sejler imellem Sverige og Finland, en tur der retur tager 24 timer. Færgens publikum er folk der vil på en hurtig druktur, og for en kort tid komme væk fra hverdagen. Dens storhedstid ligger bag den, og selvom den stadig sejler stabilt, så er den ved at være gammel, og personalet har ikke den store motivation, men da den sælger billigt sprut så har den stadig passagerer. Det er dog passagerer der passer til færgen. Der er den ensomme Marianne, hvis børn er voksne og hvis mand for længe siden er rejst. Hun har nu besluttet sig for at gøre noget der slet ikke ligger til hende, nemlig at tage en sådan færgetur iblandt andre mennesker. Der er familien der dårligt taler sammen, og hvor sønnen skifter imellem at være bange for faderen og vred på ham for at drikke for meget og begynde at græde foran sønnen. Og så er der den tidligere ansatte Calle, der er tilbage for at tage en tur sammen med sin forlovede, som han har planer om at fri til.

Den første del af bogen går med at lade os lære disse og an-

dre passagerer at kende. De personlige hverdagsproblemer, som de bringer med ombord bliver dog pludseligt sekundære, da de må flygte for deres liv.

Der er to passagerer på færgen som ikke er som de andre. Det er en kvinde og hendes søn. Imens hun er ude for at skaffe noget at spise til dem, så sørger drengen for selv at skaffe sin mad. Han lokker en mand ind på sit værelse, hvor han overfalder manden, bider ham og drikker hans blod. Herfra går alt amok. Manden dør, men vågner som et blodhungrende væsen, og hurtigt spreder smitten sig på færgen. Imens de overlevende prøver at flygte bliver der færre og færre steder at flygte hen på båden, og ingen af dem har for alvor en ide om hvordan de skal bekæmpe fjenden. Der er dog en på færgen som vil prøve at stoppe smitten i at brede sig, og sikre at færgen ikke kommer i land så smitten vil kunne sprede sig til hele verden igennem de mange nyfødte vampyrer.

Bogen er bygget op af mange små kapitler hvor vi skiftevis følger hovedpersonerne, og så kapitler hvor vi får et hurtigt overblik over status på færgen. Dette gør at da helvede først bryder løs så holder bogen et højt og aktionfyldt tempo. Samtidig med

at tempoet går op, så går personbeskrivelserne lidt ned, og de personer der ellers var blevet bygget op til at være spændende, bliver reduceret til at være en flygtende flok. Dette passer selvfølgelig fint ind at de nu bare prøver at overleve, men lidt en skam da de så ikke længere er så interessante at følge. Selvom bogen starter ud med at have et socialrealistisk præg, så er det ikke en ny *Lad den rette komme ind*, men er mere i tråd med Guillermo del Toro og Chuck Hogan *Strain*-trilogi. Den blodige forside indikerer dog også at det mere er blodig action end socialrealistisk horror vi sidder med, så bogen prøver ikke at sælge sig selv på noget den ikke er.

Den valgte ramme med en færgе der er langt fra land passer godt til historien, da den giver den klaustrofobiske følelse af ikke at kunne slippe væk fra en fjende som ikke kan bekæmpes, men hvor personerne alligevel finder ressourcerne til at prøve at tage kampen op og undslippe.

Thomas Winther

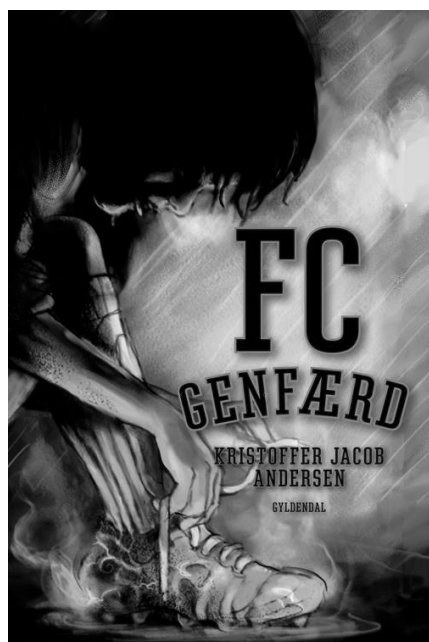
FC Genfærd

Kortroman af Kristoffer Jacob Andersen, Gyldendal, 2016, 167 sider.

Mathias er lige i den alder hvor fodbold betyder alt. Det bliver bestemt ikke bedre af at holdet dette år rent faktisk har en realistisk chance for at vinde turneringen. Der er dog en del stridigheder på holdet, specielt blandt angriberne, hvor ikke alle har fanget at fodbold er en holdsport, men hvor de hver især hele tiden prøver på at være den der scorer målene.

Til en kamp hvor Mathias' rival har gemt hans fodboldstøvler, må Mathias i glemmekassen for at se om han kan finde et par. Han finder et gammelt slidt par, men spille vil han, og det kan han. Han har aldrig spillet så godt som med de fundne støvler,

og han bruger nu dem til træning og de næste kampe. Der følger dog en bagside med støvlerne, for det viser sig at de har tilhørt en dreng som nok var god til fodbold, men som var ganske modbydelig over for de på holdet som ikke levede op til forventningerne. Mathias begynder at få en fornemmelse af at støvlerne er forbandet, og står over for valget om at sikre at de vinder turneringen, med fare for hvad støvlerne får ham til, eller om han skal prøve at slippe af med dem.

FC Genfærd er en hurtigt læst lille ungdomsgyser, som formår at fortælle en spændende historie, selv til de der ikke interesserer sig for fodbold og som på sit korte sideantal både formår at fortælle en solid lille gyser, samt beskrive den udvikling som Mathias undergår i forhold til at blive en bedre holdspiller.

Thomas Winther

Roman af Steen Langstrup
2 Feet Entertainment, 2016, 212 sider

Ofte i horror-bøger og -film så stopper handlingen der hvor hovedpersonen har besejret, el-

ler i det mindste er sluppet væk fra, det uhyrlige. Men hvad med efterspillet, hvor den overlevende skal fortælle resten af verden om hvorfor kammeraterne ikke overlevede? Det er her Steen Langstrups nye roman starter. Noa sidder i et fængsel et sted i Asien, hvor han har fået besøg af en medarbejder fra den danske ambassade, der skal prøve at finde ud af om ambassaden kan gøre noget for ham. Noa er blevet anholdt for mordet på sin kæreste Selina, men han fastholder selv at han er uskyldig, men myndighederne tror ikke meget på hans historie, og kvinden fra ambassaden er heller ikke overbevist om hans uskyld.

Historien fortæller om hvordan det unge par kom i kontakt med nogle der kunne sejle dem ud i en nationalpark hvor der skulle være de perfekte muligheder for at snorkle. Det er dog et sted hvor der er adgang forbudt, men de tager alligevel afsted. De blev lovet fantastiske koraller de kunne snorkle iblandt, og det får de også. De bliver dog advaret om at de ikke må røre noget under vandet hverken fisk eller korallerne. Da de senere sidder på stranden, og de to mand der har sejlet dem derud er ved at lave aftensmad, lægger Selina mærke til en rift på sit ene knæ. Hun har ikke lagt mærke til at hun har revet sig under svømmetur, men det må være der det er sket. Hun får hurtigt feber og bliver meget dårlig. Da de to fra båden ser dette får de travlt med at komme afsted, og efterlader en masse af deres udstyr, men også det unge par på stranden.

Selina dør hurtigt af den forgiftning hun har pådraget sig, og den afkræftede Noa skal nu prøve at overleve. Som læser ved vi at han overlever, da han jo netop sidder og fortæller sin historie, men det er først i slutningen af historien at vi bliver klar over hvorfor myndighederne har tilbageholdt ham for mord, og ikke mindst hvorfor sømændene havde så travlt med at komme

væk da de så Selinas sår.

Langstrup er en erfaren horror-forfatter, og endnu en gang leverer han en solid historie, hvor der igennem hele bogen er en stemning af opgivenhed. Noa har mistet sit livs kærlighed og kan se frem til en fremtid i et asiatisk fængsel, hvis han da ikke får dødsstraf. Gyset i denne bog er derfor primært ikke i den overnaturlige horror, men ovre i det realistiske, med en mand der pga. en lille fejltagelse ender med at miste alt, og med at ingen rigtig vil hjælpe ham.

Med sine ca. 200 sider er *Ø* hurtigt læst, og historien fortjener at blive læst i én omgang, da stemningen derved rigtigt får lov at bygge sig op til en gysende finale.

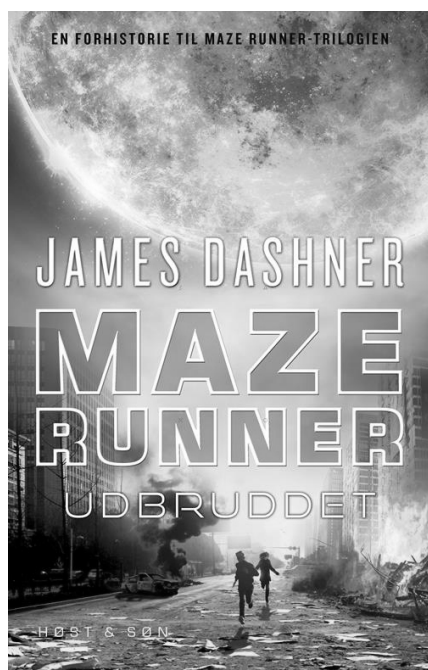
Thomas Winther

Udbruddet

Roman af James Dashner
Høst & Søn, 2016, 326 sider.

Udbruddet handler om forhistorien og baggrunden for det *Maze Runner*-univers, som de tre første bøger foregår i. Den beskriver tiden fra den dag soludbruddet starter og den efter-

følgende periode med de problemer og udfordringer, der opstår, inden labyrinten bliver bygget, og Thomas bliver sendt ind i den. Mark er fortællingens hovedperson. Han bliver beskrevet af en alvidende fortæller, der giver læseren mulighed for at lære Mark og hans tanker at kende. Fortællingen starter et års tid efter soludbruddet, hvor Mark lever sammen med en gruppe overlevende fra soludbruddet blandt andet hans ven og kæresten Trina.

Bogen fortæller to parallelle historier. Den ene historie handler om Mark og hans gruppes nuværende situation og de udfordringer, de står i. Samtidig beskriver bogen forløbet fra dagen, hvor soludbruddet startede og tiden op til bogens nutid. Vi får at vide, hvordan Mark møder de forskellige personer og hvordan gruppen bliver til. Dette gøres igennem Marks drømme eller mareridt, som de mere er. Den måde at fortælle på gør bogen hektisk og intens og siderne flyver afsted. Handlingen om nutiden har ikke den samme fremdrift, den føles flere steder mere langsommelig, da en stor del af siderne bruges på flashbacks. Handlingen i nutiden er også på nogle punkter beskrevet for kort

og utilstrækkelig. Bogen er kun på 300 sider og har derfor svært ved at gå i dybden med begge handlingsforløb på det antal sider. Måske er tanken bag, at forfatteren James Dashner har tænkt sig at udgive flere bøger, der beskriver tiden før *Labyrinten*.

Men alt i alt er bogen spændende læsning. Det er en god fantasy-fortælling med masser af action. Historien om den menneskelige civilisations og dermed jordens undergang er god underholdning, og det er interessant at følge personernes forsøg på at genopbygge samfundet efter katastrofen.

Som der også skrives på bagsiden, læses bogen bedst efter, at man har læst den oprindelige trilogi. Dette er jeg enig i, da den til tider kan virke uoverskuelig og utilstrækkelig i sin beskrivelse, dog ikke så meget, at det går specielt udover mit indtryk af bogen som helhed.

Bogen henvender sig til unge fra starten af teenageårene, der er vilde med spændende fantasybøger med et højt, actionmættet tempo.

Mads Bækmand Raun

Drengen i tårnet

Young Adult-roman af Polly Ho-Yen

Høst & Søn, 2016, 278 sider.

Drengen Ade bor i et etagebyggeri, et tårn, sammen med sin mor. En dag har moderen ikke længere lyst til at forlade lejligheden, og det bliver pludselig Ades job at handle ind og tage sig af den lille familie. Den eneste han betror sig til er vennen Gaia, der bor i et tårn i nærheden. Som om Ade ikke havde nok at tage sig til med moderen, der får det tiltagende værre, begynder der at ske sære ting. Først styrter der én bygning sammen, og siden flere. Mennesker falder døde om, uden nogen ved, hvorfor. Skolen lukker og folk begynder at flygte.

Ades mor ligger i sengen det meste af tiden, og er helt uvidende om, hvad der sker.

Efterhånden falder alt omkring Ade sammen. Selv om naboen prøver at få Ade med, vil han ikke rejse uden sin mor. Snart er de to alene, og det varer ikke længe, før der er mangel både mad og vand. Ade tilbringer dagene i ensomhed, mens Verden styrter i grus omkring ham.

Drengen i tårnet er Polly Ho-Yens debut, og den er ganske fremragende. Hun formår at lave en rigtig elskelig og troværdig fortæller i Ade. Selve det postapokalyptiske tema fungerer fint, selv om vi ikke kommer vidt omkring rent geografisk. At det meste af handlingen foregår i tårnet, giver fortællingen en klaustrofobisk følelse, der driver fortællingen frem. Det hele virker ret håbløst, men man vil så gerne, at det går Ade godt.

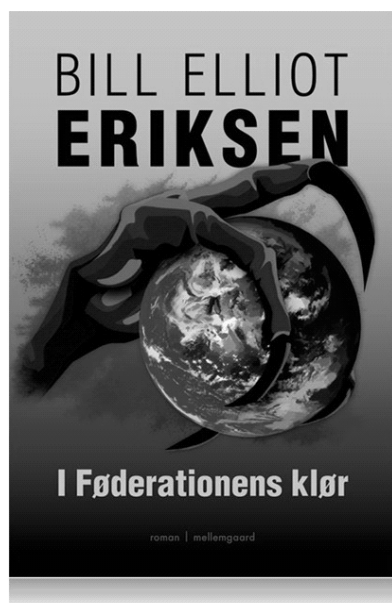
Selv om det er en ungdomsbog, er den med så universelle følelser og velskabte karakterer en bog, som selv voksne ville nyde at læse og finde spænding i. Bogen består af en række korte kapitler, og det er også med til at snige en hel del cliffhangers og "bare lige ét kapitel mere" ind.

Historien har flere lag, der strækker sig ud over science fiction – problematikken med at være barn og have en psykisk syg mor og være tvunget til at være den voksne behandles med følsomt nærvær. Nogle ville måske mene, at det er en petitesse, i en ellers udmærket oversat bog, men titlen generer. Den engelske titel er *Boy in the Tower* – altså blot ”dreng”, og ikke ”drengen”. At det blot er dreng og ikke en specifik dreng, er faktisk en vigtig pointe i forhold til stemningen og temaet i bogen.

Alt i alt er *Drengen i tårnet* dog en fremragende debut, og kan helt bestemt anbefales.

Helle Perrier

I Føderationens klør [sic]

Roman af Bill Elliot Eriksen
Forlaget mellemgaard, 2016,
304 sider

Bill Elliot Eriksen debuterer som romanforfatter med *I Føderationens klør* [I øvrigt pinligt at selve titlen indeholder en stavfejl; klo i flertal er ”klør” og ikke ”klør” -Red.].

Romanen indledes af et forord, hvor det står at bogen er ”skrevet visuelt og handlingso-

rienteret” og at hovedpersonen ”er en pige på sytten år, der er filosofisk anlagt, hvorved romanen får en tyngde, der er atypisk for genren” (s.5). Spørgsmålet er så om romanen har denne lovede filosofiske tyngde. Det vil jeg vende tilbage til.

Handlingen i romanen *I Føderationens klør* foregår i en fremtid, hvor næsten hele verden er samlet i en totalitär føderation. Denne føderation fører streng sindelagskontrol med borgerne. Sindelagskontrollen fungerer på den måde at alle bliver vaccineret med et stof der kaldes NS2. Vaccinationen skal virke mod hvad der i romanen kaldes ”sjælelige og åndelige erfaringer”. Hvad disse erfaringer er for nogen, kommer bogen kun vagt ind på. Men vaccinen virker ikke på alle og de bliver så indesparret. Det gælder for romanens hovedperson, den 17 årige Chloë Lawrence, som står til at blive henrettet, men bliver befriet af sin familie. Og de flygter så til Trondheim, hvor de møder modstandsbevægelsen mod føderationen. Og der trækker det op til et opgør med føderationen. Hvordan det ender vil jeg ikke røbe her.

Igennem romanen er der forskellige synspunkter der kommer frem. Og disse synspunkter skal udgøre brikker i et religiøst verdensbillede, som ikke fremgår så tydeligt i sin helhed i bogen, som man kunne ønske. Men det er et verdensbillede hvor den ”dogmatiske materialistiske naturvidenskab” er en fjende, der skal bekæmpes (s.165). Og de synspunkter der kommer frem er ikke alle filosofiske; nogle af dem er politiske, nogle er religiøse, mens noget er det rene vrøvl.

Bogen starter med en prolog hvor Chloë diskuterer med an-

staltens chef, Jamie, om menneskets udvikling. Her hævder Chloë at mennesker ikke stammer fra dyrene, men at dyrene stammer fra menneskene (s. 7). Dette kan ikke kaldes andet end rent vrøvl. Heldigvis er det et synspunkt, som ikke dukker op senere i bogen.

Et eksempel på filosofiske spørgsmål der vendes er: hvad er et menneske og hvad vil det sige at være menneske (s.85-86). Her kunne man ønske at de nævnte sjælelige og åndelige erfaringer kom med ind i behandlingen af hvad det vil sige at være menneske. Men her hævdes der kun at dét at være menneske er, at vi er fornuftsvæsner og at vi bør ”realisere os selv som fornuftsvæsner” (s.86) .

Hvor de sjælelige og åndelige erfaringer kommer ind i billedet må stå hen i det uvisse. Dét må siges at være en klar mangel i romanen, da de sjælelige og åndelige erfaringer spiller så stor en rolle for handlingen i bogen, med vaccinen der skal modvirke disse erfaringer. Dog er der antydninger af hvad spiritualitet er for noget og hvad disse erfaringer består i. I Bergen, en by udenfor føderationens kontrol, står der om Signe: ”Signes uskyld og sårbarhed. Det virker healende på enhver, der kommer hende nær. Hvilket privilegium. Det er spiritualitet” (s. 115). I Great Lake City, der også ligger udenfor føderationens kontrol står der: ”Her hersker sjælen og åndsfriheden. Alt kan tænkes og siges. Og empatien. Andres lidelser opleves så intenst som ens egne, hvorfor ingen lades i stikken. Og oven i denne socialitet er den dogmatiske materialistiske naturvidenskab blevet overvundet. Filosofien og åndsvidenskaben regerer” (s. 165). I modsætning til den materialistiske naturvidenskab,

som den totalitære føderation abonnerer på, forstås. Her fremgår det således at empati muligvis er nogle af de åndelige og sjælelige erfaringer der er så centrale for bogens handling. Og at vaccinen bl.a. modvirker empati.

Et andet eksempel på filosofiske synspunkter er Chloës og Igor Ivanovics oplæg om begrebet væsen, hvor det er en kritik af tanken om at man får alt at vide om en ting ved kun at måle og veje den. Her siges der lidt om de åndelige og sjælelige erfaringer. Og om at vi kan transcendere "en sådan åndelig fattigdom med filosofiens hjælp" (s. 166) Her kommer så nogle synspunkter om at "når vi for eksempel ser nogle ulve, er det kun de enkelte ulve der er virkelige for vore sanser, og det almene begreb ulv, der betegner alle ulve, er ikke blot en sammenfattende betegnelse, der kun har betydning for os selv. Begrebet har rod i en åndelig verden, og sanseverdenens enkelte ulve er mangfoldiggørelser af den ene ulvenatur, som udtrykker sig i ulvens idé. Ideen, det ulveagtige, er det almene, vi erfarer. Lidt eller meget, alt efter åndelig konstitution. Og det er i erfaring af idéen, at væsnet kommer til syne for os, ikke gennem sanserne." (s.167). Dette er det nærmeste bogen kommer ind på hvad de åndelige og sjælelige erfaringer er for noget. Og det er ikke så meget. Men det er klart at disse synspunkter om hvordan vi erfarer verden er i modstrid med et videnskabeligt verdensbillede. Men bogens synspunkt anskueliggøres på s.251, og der kan Chloë "bevidne al den angst, smerte, lidelse og armod som ånds-og sjælsfornægtelse kan afstedkomme."

Et af de politiske synspunkter der forfægtes i bogen, er synspunktet om borgerløn til

alle, som er afledt af tankerne om empatien, som skal sættes i fokus. Disse synspunkter er der mere ræson i. Men disse synspunkter modstrider ikke den materialistiske videnskab. Og bogen er heller ikke entydig i sin beskrivelse af føderationen, som på trods af sit brutale sindelagskontrol, beskrives som en "højerestående civiliseret verden" (s. 205), på grund af teknologisk udvikling. En udvikling som er baseret på materialistisk videnskab. Jeg synes det er temmelig klart at det ville hæmme den teknologiske udvikling hvis et religiøst verdensbillede sejrede.

Sammenfattet kan man sige at bogen ikke rigtig hænger sammen. Den forklarer ikke nok om hvori de sjælelige og åndelige erfaringer består. Erfaringer som ellers spiller så stor rolle for romanen. Endvidere beskriver bogen føderationen både som et totalitært mareridt og en højerestående civiliseret verden på grund af føderationens høje teknologiske udvikling. Kritikken af naturvidenskaben er meget svag (jvf. bogens kritik af Darwins udviklingsteori), og sammenkoblingen mellem naturvidenskab og totalitarisme er ikke særlig godt underbygget. Og den er da også forkert efter min mening. Bogen har handlingsmæssigt en vis spænding, men nogen god bog det ikke, af de nævnte årsager.

Jóannes á Stykki

* * *

QUINTUS ASINIUS' FORUNDERLIGE OPDAGELSE

Novelle af
Thomas Strømsholt

Thomas Strømsholt er efterhånden en gammel kending her i bladet, hvor han har fået bragt adskillige noveller gennem årene. Denne er dog uden tvivl den korteste!

Den kristne pige blev blev fremført for Quintus Asinius. Digteren og filosofen lå henslængt på en lectus der knap kunne ses for hans flæskede korpus.

Ved synet af pigens nøgne krop rejste den gamle mand sig halvt op på albuen og slikkede sig om sin mund. Hans læber var sensuelle og hans tunge var farvet lilla af vin fra Ceret. Han tænkte at det ville være en skam at fodre løverne med et så fint og delikat stykke kød. Han frydede sig ved at bemærke at der gik en skælven gennem pigen under hans granskende blik.

Men der var noget galt. Hendes obsidianøjne røbede hverken frygt eller skam. Var hun virkelig intactus sådan som man havde forsikret ham?

Quintus Asinius satte sig op og beordrede pigen at deponere sin henrivende krop på lectusen. Hun adlød men placerede sig helt yderst på sengebænken, klintet op mod de eksotiske afrikanske huder og saffronfarvede puder. Hun var blevet vasket og gnubbet med parfumeret olie. Den gamle mand klukkede.

Foran dem stod et bord dækket med krebsdyr, kogt struds, fyldt svinekød, søde saucer, dadler, frugt, kager og vin. Quintus Asinius forsøgte at få den kristne pige til at spise og drikke, men hun ville hverken have det ene eller det andet. Eftersom han selv havde tilbragt dagen med at tilfredsstille sin bug, lod han bordet rydde bortset fra frugten og amforæen. Derpå, oprigtig nysgerrig, begyndte han at udspørge pigen om hendes opkomling af en gud. Han overvejede at skrive noget om dette hotte emne.

Afholdt kristianerne virkelig thyestesbanketter? Drak de blod og udøvede ritualmord? Var det sandt at de praktiserede orgier i katakomberne, og havde de i så fald sex med deres egne søskende? Sådanne og mange andre spørgsmål stillede han den stakkels pige. Beskaffenheden af hans spørgsmål forvirrede hende, men hun gjorde sit bed-

ste for at afklare hans vildfarelser.

Quintus Asinius, der havde smag for det skandaløse og sensationelle, begyndte hurtigt at kede sig. Ganske vist talte denne Søster af Ichthys lidenskabeligt, men intet pirrende kom over hendes indbydende læber. Endnu værre blev det da hun kastede sig ud i et foredrag om den Ene Gud der var tre guder. Quintus Asinius' opmærksomhed vandrede i samme retning som hans blik – mod den krusede hule mellem hendes ærbart sammenpressede lår. Hvis hun talte sandt, var hun da i det mindste det som kristianerne kaldte ubesmittet.

Pludselig – muligvis fordi hun havde gættet den gamle skørlevners tanker – ændrede hun emne, og sagde: "Herren er en ægtemand."

"Ægtemand!" hikkede Quintus Asinius.

"Jeg tilhører Herren. Han får mit hjerte til at flamme som en ildebrand."

"Nå så dét gør han," sagde digterfilosoffen, idet han med et ondt smil kastede et blik på en frugtkniv af sølv.

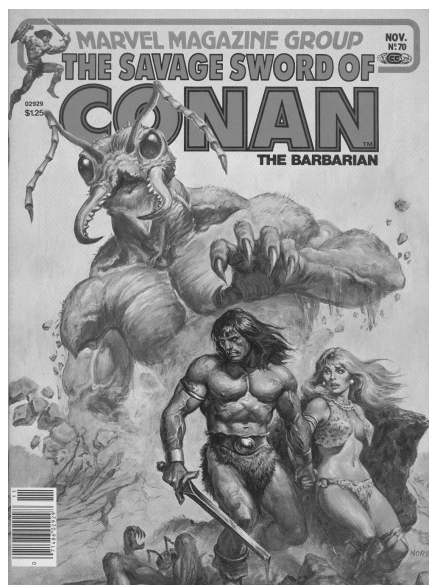
Den kristne piges udsagn viste sig at være korrekt: mellem Quintus Asinius' blodige hænder glødende hjertet med en flamme som en lille olielampe. Han placerede det glødende hjerte på en hylde i biblioteket og gik ud for at aftvætte sig. Det var et under, men umiddelbart var han for træt til at udgrunde det nærmere.

Senere den julinat, anno domini LXIV, blev byen hærget af ildebrande. Quintus Asinius omkom i flammerne, og hans værker gik tabt. Men Hjertet levede videre.

* * *

ROBERT E. HOWARD – OPFINDEREN AF SWORD & SORCERY

Af Flemming R.P. Rasch

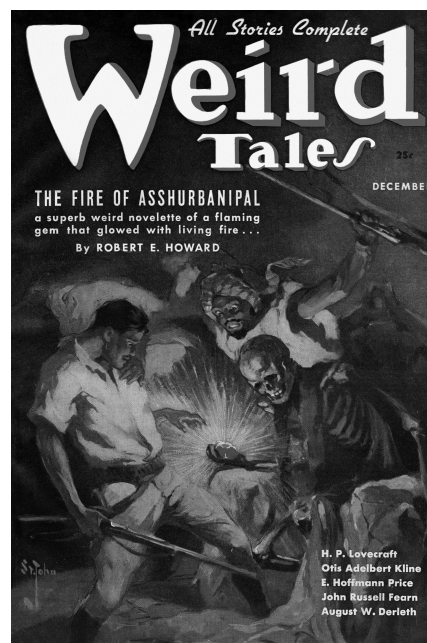
Denne artikel blev skrevet til sword & sorcery tema-nummeret for to numre siden, men redaktøren må med skam melde at han overså den blandt de mange filer på harddisken. Derfor bringes den nu her, "kun" et halvt års tid forsinket.

Robert Ervin Howard blev født i den lille by Peaster i Texas i 1906. Hans far var læge, hans mor hjemmegående. Faderen så gerne at den intelligente dreng fulgte i hans fodspor og blev læge, mens moderen holdt meget af litteratur og støttede drengen i sin ambition om at blive forfatter. Moderen vandt. Efter en del flytten omkring, endte familien i 1919 i en anden lille by, Cross Plains. Det var på den tid det store olieeventyr i Texas startede. For Howards familie var der ikke så meget eventyr over det. Byen med de mange tusinde fremmede kom også en masse ballade og kriminalitet til den lille by.

Howard var som sine helte en stor og stærk mand, men i modsætning til dem et meget følsomt menneske, ofte plaget af depressioner. Han tog det meget nært, når hans historier blev afvist af udgivere, og da hans hund døde, måtte han flygte hjemmefra. Men især hans mors langvarige sygdom tog hårdt på ham. Howard boede hos forældrene hele sit liv, selv om han de sidste år af sit liv tjente nok som forfatter til at kunne forsørge sig selv. Men da faderen ofte var på sygebesøg, blev Robert hjemme og passede moderen. Da hans mor så ud til at være bukket endeligt under for tuberkulosen i juni 1936, tog Howard en revolver, satte sig ud i sin bil og skød sig selv i hovedet. Han døde nogle timer senere. Dagen efter døde hans mor, uden at være vågnet af sin koma.

Allerede da han var barn, begyndte Howard af at skrive og fortælle historier. Han holdt meget af eventyrlige historier og eventyr-forfattere som Jack London, Rudyard Kipling, Ryder Haggard og Conan Doyle. I 1924 lykkedes det for første gang for Howard at få solgt en historie til et magasin. Det var en fortælling fra den ældre stenalder, som blev købt til *Weird Tales*, magasinet hvor blandt andet de bed-

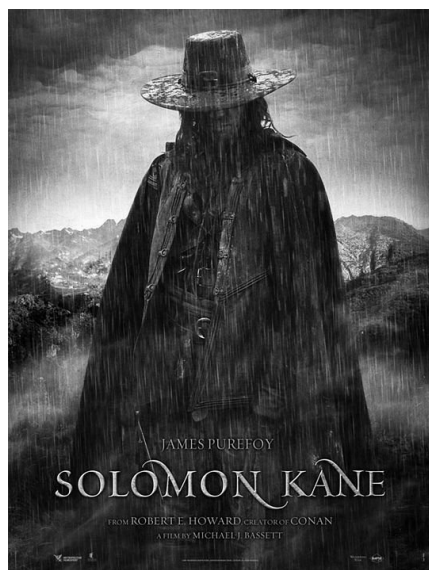
ste af H.P. Lovecrafts historier blev trykt. Resten af livet fortsatte Howard med at skrive og få udgivet historier i næsten alle de genrer der blev udgivet i pulpmagasinerne.

En stor del af Howards historier har en af hans gennemgående helte som hovedperson. De var som regel store og stærke og meget dygtige til at slå. Howard interesserede sig meget for boksning, og dyrkede selv sporten. Ligesom de fleste andre texanere var han også meget viden om skydevåben. Derfor er kampe i Howards historier meget realistiske og fantastisk godt beskrevne. Hans helte er også – som Howard selv var det – typisk meget mistroiske overfor autoriteter og organiserede samfund, og foretrækker at gå deres egne vegne og bruge deres egne moralbegreber.

Et par af de helte som hurtigt blev populære blandt læserne, var Solomon Kane og Sailor Steve Costigan. Solomon Kane var en sortklædt eventyrer fra opdagelsestiden, som rejste det meste af verden rundt og mødte en lang række modstandere, inklusiv de overnaturlige. Sailor Steve Costigan var en mere munter type, som også kom verden rundt, men i mere moderne

tid. Undervejs fik han god brug for sine evner som bokser. Steve Costigan er blandt de af Howards historier der er skrevet i den texanske tradition for røverhistorier. Tænk John Wayne i masseslagsmål i saloonen.

Howard var en meget flittig og hurtig læser. Han slugte næsten alle slags bøger, og brugte ofte det han havde læst i sine egne noveller. Der er noveller fra en række forskellige historiske tidsperioder, som Howard fandt interessante. Men han var især interesseret i de mere fantastiske historie-bøger. Beretninger om det mystiske glemte folk pletterne fra de britiske øer, blev til en serie noveller om pletteren Ban Mak Morn, hvis folk engang havde regeret det meste af verden, men nu var ved at blive udsluttet af andre folkeslag. Historier om det forsvundne Atlantis blev til historier om Kull, konge over Atlantis. Kull var en kriger-konge, hvis fjender ofte brugte trolddom, og Kull minder en del om Howards senere opfindelse, Conan. Faktisk er en af Conan-historierne en Kull-historie, som Howard skrev om til en Conan-historie efter den blev afvist af udgiveren.

I 1930 skrev Howard et begejstret brev til udgiveren af *Weird Tales*, om en novelle han havde læst af en forfatter-kollega ved

navn H.P. Lovecraft. Brevet førte til en langvarig korrespondance med Lovecraft, og igennem Lovecraft til andre forfattere som Clark Aston Smith. Howard blev meget inspireret af Lovecrafts forestillinger om uhyggelige væsener der herskede over Jorden for millioner af år siden, og stadig lever skjult rundt omkring i verden (og udenfor den). Det der senere blev kendt under navnet Cthulhu-Mythos. Selv om kun få af Howards historier var egentlig horror, mestrede han også den genre, med for eksempel spøgelseshushistorien "Pigeons from Hell".

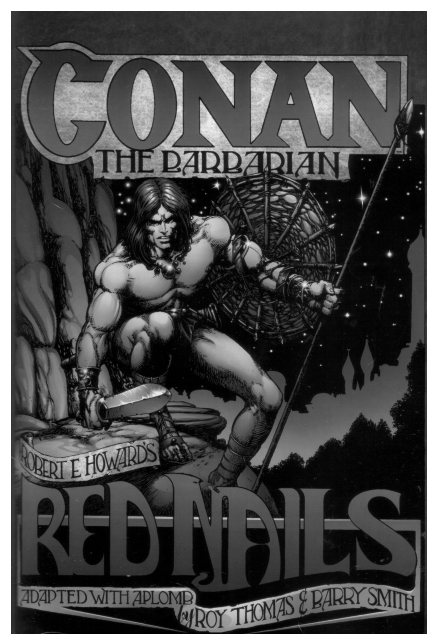

Det Howard er mest kendt for, er historierne om Conan. Disse historier foregår i Howards fiktive verden i tiden mellem Atlantis fald og historisk tid, "The Hyborean Age". Historierne om Conan er en slags glimt fra Conans liv. I de enkelte noveller møder vi ham både som helt ung, som halvgammel mand og i historier der foregår derimellem. En enkelt historie er i romanlængde og foregår da Conan efter mange år med eventyr rundt omkring i hele Howards verden omsider har slået sig ned og er blevet konge over en af de større stater. Det blev den eneste roman Howard nåede at skrive – to tidligere forøg gik han i stå med, før de blev færdige.

Både på film, og ikke mindst i tegneserier, møder vi Conans kvindelige helte-kollega Red Sonja. Men faktisk er Red Sonja kun løst baseret på en Howard-figur, Red Sonya, som optrådte i en enkelt historie, der foregår i

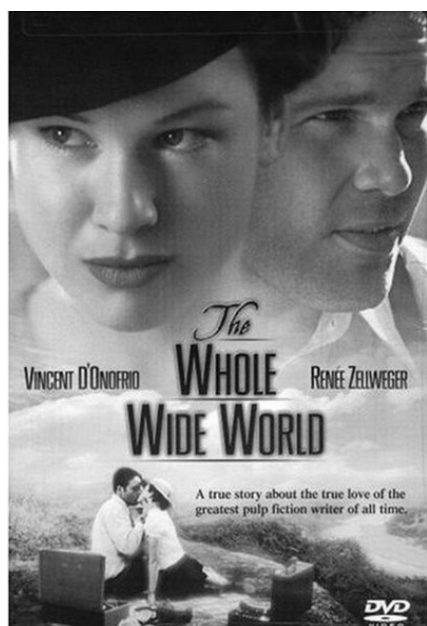
historisk tid under tyrkernes belejring af Wien, og Red Sonya dukker først op omkring halvejs inde i historien. Chain-mail-bikinen er også noget de fandt på i tegneserien. Derimod er Valeria, som optræder i Conan-filmen fra 1982, en af Howards figurer. Hun optræder i historien "Red Nails", hvor hun og Conan finder en mytisk glemte by, befolket af to grupper mennesker i evig krig mod hinanden. I den historie viser Conan også hvordan man dræber en drage.

Den sword & sorcery-fiktion som Howard definerer med sine Conan-historier, kan kort beskrives sådan her: Hver historie har en eller nogle få hovedpersoner og foregår indenfor et meget begrænset tidsrum. Hovedpersonerne er handlekraftige typer som er eksperter i at overleve i en barsk verden. Samfundet er præindustrielt og politisk feudalt med bystater samt områder med stammesamfund. Der forekommer næsten altid enten overnaturlige væsener eller troldmænd, præster og lignende med overnaturlige evner, og som regel begge dele. De overnaturlige elementer er originale og forskellige fra historie til historie.

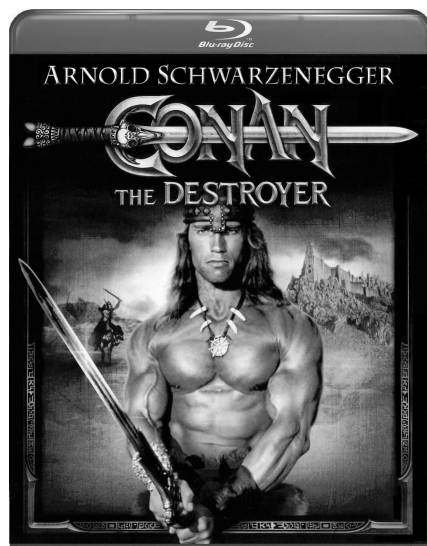

Omtrent samtidig med at Howard sad i Texas og skrev sine Conan-historier, sad J.R.R. Tolkien i England og skrev sin *The Lord of the Rings*. Der er markante forskelle mellem Howards sword & sorcery og Tolkiens episke fantasy: *The Lord of the Rings* har mange hovedpersoner og foregår over lange tidsrum. Hovedpersonerne er meget forskellige. De overnaturlige elementer genbruges ofte. Den Fantasy der skrives i dag er mere af Tolkien-typen, end af Howard-typen, men elementer af Howards barske form for fantasy, hvor godt og ondt er erstattet af den stærkes ret og heltens moralkodeks, findes stadig, især i "grimdark"-fantasy, som den der skives af blandt andre George R.R. Martin og Joe Abercrombie.

Ligesom forfattervennen H.P. Lovecraft var Howard kun kendt fra pulpmagasiner i sin levetid, og ligesom Lovecraft er han nu

en anerkendt og populær forfatter, hvis historier findes i trykt i bogform i en lang række udgaver. Der er også lavet en film over de sidste år af Howards liv; *The Whole Wide World* fra 1996. En udmærket film, men den har desværre ikke så meget med det historiske 1930'er-Texas og den historiske Robert E. Howard at gøre, og er fyldt med fejl og unøjagtigheder. Men sådan er Hollywood jo.

Howard var også en flittig lyriker. Han fik udgivet mange digte, og den samlede udgave af hans bevarede digte fylder en tyk bog. De ord der blev fundet på ham ved hans død, var dog ikke hans egne, men fra et digt af den engelske digter Viola Garvin. Ordene var:

*All fled, all done,
So lift me on the pyre;
The feast is over
And the lamps expire.*

* * *

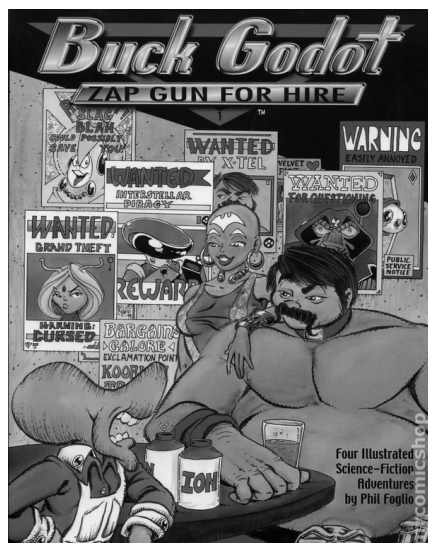
* * *

* * *

SF-tegneserier: BUCK GODOT

Af Klaus Æ. Mogensen

Tegneserieskaberens Phil Foglio er især kendt for sin tegneserie *Girl Genius*, som har vundet en masse priser, blandt andet tre Hugo-priser for “Best Graphic Story”. Men inden det brede gennembrud med *Girl Genius* (som kan læses gratis online på www.girlgeniusonline.com), lavede Foglio flere andre serier, hvoraf den bedste nok er *Buck Godot*, med undertitlen *Zap Gun for Hire*.

Buck Godot er kombineret privatdetektiv, bodyguard, trouble shooter med mere på den lovløse planet New Hong Kong. Han har ikke noget kontor, men kan træffes på baren Asteroid Al's, hvor han er “always available, but never free.”

De første historier med Buck Godot udkom i sort/hvid i antologiserien *Just Imagine* i 1982-83, men i 1986 blev disse tre historier farvelagt og samlet i bogen *Buck Godot: Zap Gun for Hire* sammen med en ny og længere historie skabt til lejligheden. Denne samling blev udgivet på forlaget Starblaze Graphics, hvorfra der året efter kom et nyt album med en selvstændig historie, *Psmith*. Derefter lå serien stille i nogle år, men blev genoplivet i 1992-1998 i en otte numres miniserie i sort/hvid, der senere blev farvelagt og samlet titlen *Gallimaufry*. For omkring ti år siden blev hele serien lagt ud til gratis læsning online, men den er senere taget ned, så nu må man købe de tre samlinger (genudgivet på Foglios eget forlag Airship Entertainment) hvis man vil læse serien.

Buck Godot foregår i et klassisk space opera-univers, hvor mennesket har spredt sig ud i verdensrummet og deler pladsen med et væld af aliens, hvoraf mange er mere teknologisk udviklede end os, om end få så talrige. I løbet af historierne får man udbygget dette univers mere og mere, og det viser sig at være et ganske spændende og interessant univers for en serie, der begyndte som en science fiction-satire over den klassiske

noir-detektiv a la Raymond Chandler og Dashiell Hammett.

Et element er de såkaldte *Law Machines*, usårlige, flyvende robotter, der arresterer forbrydere og bærer dem væk til en ukendt skæbne. Der er *Law Machines* på alle planeter i menneskets del af verdensrummet, hvor de dukkede op kort efter at en krig næsten havde destrueret en planet. Samtidig dukkede digitale stemmebokse op i alle offentlige systemer, sammen med en liste love. Alle borgere har mulighed for at stemme for de enkelte love, og når en vis (ukendt) procentdel har stemt for, træder loven i kraft. Det opdages som regel når den første person bliver arresteret og båret bort for brud på loven. På planeten New Hong Kong lykkedes det en hacker at tilføje en ekstra lov, “There shall be no laws”, som hurtigt fik massiv tilslutning. Hackeren blev båret væk, men af ukendte årsager valgte lovmaskinerne at acceptere loven, måske som eksperiment, så nu er New Hong Kong i sandhed lovløs. Det passer Buck Godot godt, dels fordi det skaber arbejde for ham, og dels fordi han er på flugt fra den magtfulde X-Tel Corporation, som han engang arbejdede for.

Lovmaskinerne er muligvis skabt af den mystiske Lord Thezmothe, et væsen der rangerer som klasse 1 på den universelle magtskala (den samlede menneskehed er klasse 12). I løbet af historierne støder Buck Godot på flere andre væsener med større magt end hele menneskeheden, blandt andet den mystiske Teleporter, et væsen med magt til at teleportere hele planeter, som Godot skal prøve at overtale til at hjælpe sig.

I tredje del, *The Gallimaufry*, besøger Godot den enorme rumby af samme navn, en slags interplanetarisk FN, hvor han skal opklare et plot der søger at udslette hele menneskeheden. Den opgave tager han på sig på sin helt egen måde, og det går ikke stille af sig.

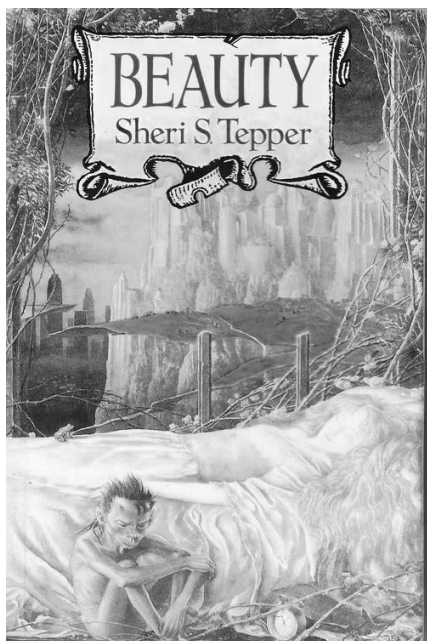
SHERI S. TEPPER

1929-2016

Af Klaus Æ. Mogensen

Den amerikanske science fiction- og fantasy-forfatter Sheri S. Tepper er død, 87 år gammel.

Sheri S. Tepper debuterede i 1983 i den relativt fremskredne alder af 54 år med fantasy-trilogien *The True Game*, som med en forfriskende ny tone og et unikt univers fik flere til at tro at der var tale om en ganske ung forfatter. I de efterfølgende år skrev hun omkring 50 romaner, hvoraf de fleste var fantasy eller science fiction. Hun skrev en enkelt horrorroman, *Still Life* (1987-88), under pseudonymet E.E. Horlak, og 13 krimier under pseudonymerne B.J. Oliphant og A.J. Orde.

Tepper var en sikker stilist og var ikke bange for at tage store emner op i sine bøger, hvadenten de var science fiction eller fantasy. Hun fik aldrig så stort et publikum som hun måske fortjente, men opnåede dog at vinde Locus Award for fantasy-romanen *Beauty* (1991) og at blive nomineret til en Hugo for science fiction-romanen *Grass*. I 2015 fik hun tildelt en World Fantasy Lifetime Achievement Award.

Beauty tager udgangspunkt i eventyret om Tornerose (*Sleeping Beauty*), og vi følger den unge pige Beauty, der undslipper sin skæbne fra eventyret ved at bytte plads med sin halvsøster, men i stedet ufrivilligt kommer på en række rejser gennem tiden, først til en yderst skræmmende fremtid præget af overbefolkning og hungersnød, siden til nutiden og senere tilbage i fortiden, hvor hun ser sin halvsøsters efterkommere blive hovedpersoner i ret alternative udgaver af de klassiske Grimm-eventyr. Romanen er et eksempel på at grænsen mellem fantasy og science fiction ofte er ret udflydende i Teppers forfatterskab, dog sjældent så direkte som her. Måske har fået genrepurister til at undgå hendes bøger, men så har de snydt sig selv for nogle store læseoplevelser.

Et tilbagevendende tema i Teppers forfatterskab er hovedpersonernes oprør mod profetier, forventninger og forudbestemte skæbner i en søgen efter

et liv, hvor de selv er herrer over deres egne skæbner. Det indebærer generelt at de må gå grueligt meget galt igennem, men det er nemme disse oplevelser der giver dem styrke til at bryde fri af forventningernes lænker.

Teppers romaner havde ofte feministisk tema, men sjældent så meget at de blev prædikende. I stedet viste hun kvinder i undertrykte roller med stor lighed til de situationer mange kvinder må leve under i dag. Det er nok meste tydelig i *The Gate to Women's Country* (1988), der omhandler et postapokalyptisk samfund hvor kønnene lever adskilt og det er kvinderne der bestemmer. Den unge, kvindelige hovedperson stikker af herfra på grund af en ulovlig kærlighedsaffære og havner i et patriarkalsk samfund, der måske er baseret på det mormonske samfund (men som ligner mange andre). Hvad der sker dér, får blodet til at fryse i selv en mandlig læsers årer, især fordi det hele virker skræmmende troværdigt. Jeg har personligt nogle problemer med romanens utopiske samfund, men det er ikke på grund af feminismen, og den er værd at læse for de temaer den tager op.

Sheri S. Tepper skrev som nævnt rigtig mange bøger, og jeg har selv kun læst omkring en snes af dem. Blandt disse vil jeg især anbefale *The Awakeners* (1987), en fantasy med subtilt integrerede science fiction-elementer, science fiction-romanen *Raising the Stones* (1990), der behandler religion på godt og (især) ondt og den komplekse fantasy-roman *The Revenant* (1984), der faktisk er skrevet før de først udgivne bøger. Også den oprindelige *True Games*-trilogi, der faktisk endte med at blive en trilogi af trilogier, er også værd at stifte bekendtskab med.

Langt de fleste af Teppers bøger kom i 1980'erne og 1990'erne, men hun blev ved med at skrive i en høj alder. Hendes sidste roman blev *Fish Tales* (2014).

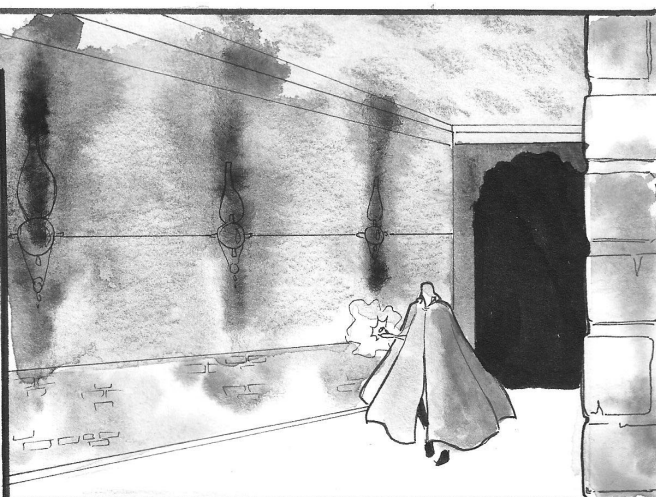
*Tegneserie af Mette-Marie Riel - denne sekvens
er fra en storstilet opus som er under udarbejdelse.*

Fortidens hemmeligheder

Efter fundet af en gammel
oldtidsby er eksperten
Anglar blevet sendt til
Udlandenes Udland for at
hjælpe til med tydningen af
oltidsracens tegn og
skriftsprog.

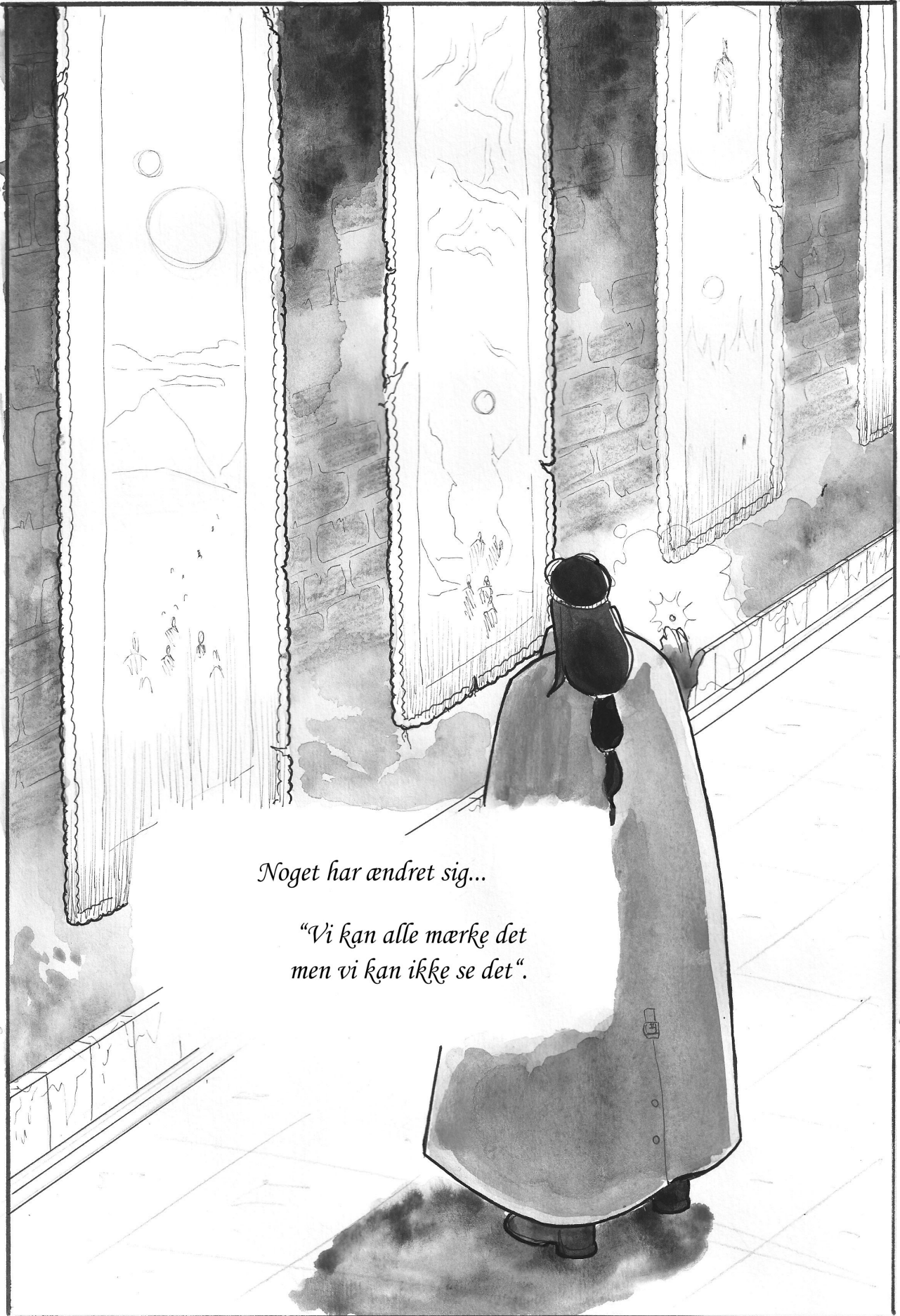
Anglar har taget sit hold
af forskere med til at
hjælpe ham med
arbejdet.

Men Anglas intuition tager som regelt
aldrig fejl og han frygter at stedet indeholder
mere end blot gamle ruiner og tusindvis
af gobeliner.
Han fornemmer en fremmed ukendt kraft der
giver ham kuldegysninger.

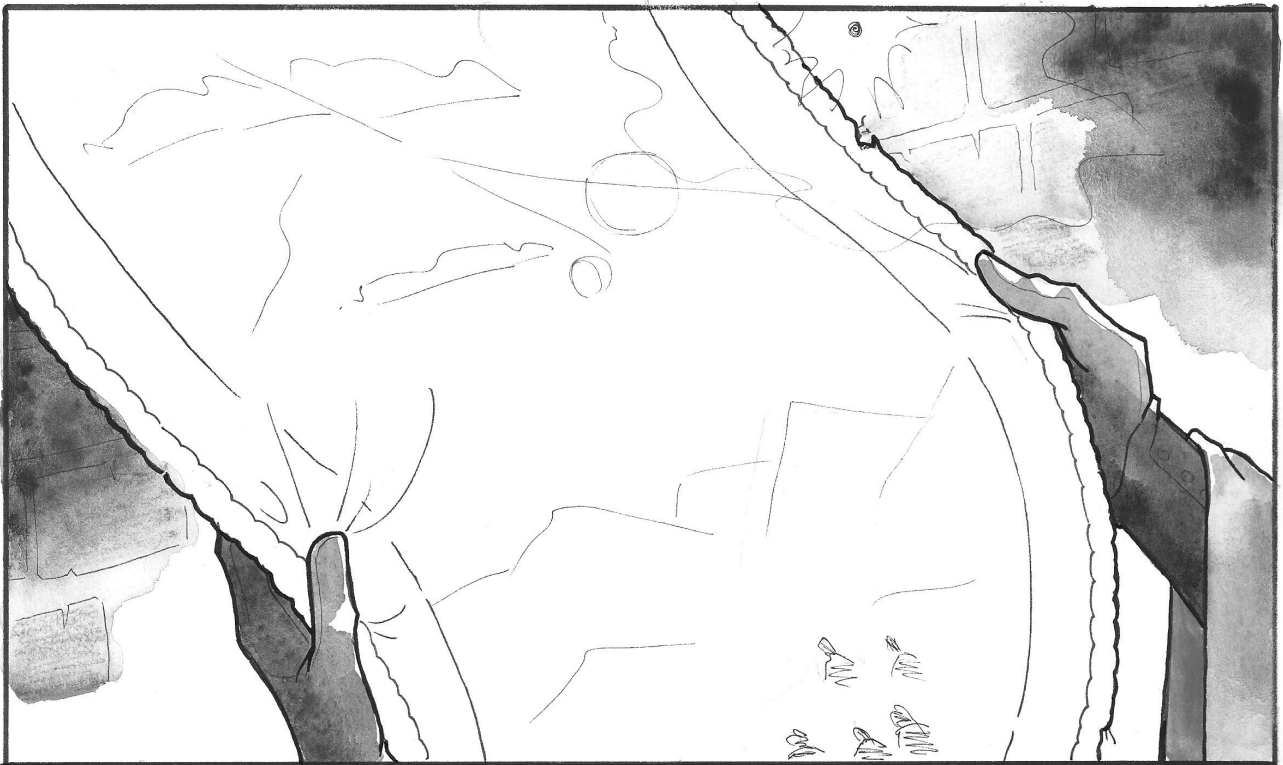
"Vi er nødsaget til at forlade dette hellige sted..."

Noget har ændret sig...

*"Vi kan alle mærke det
men vi kan ikke se det".*

Hvis de forlod dette sted
og vandrede ud...
Kan det så passe at vi
kan være deres
efterkommere?

Hvis vi er det
vil vi så også forstå
hvad det er de kunne
mærke?
Eller er det blevet til
en del af dem vi nu er?

Har vi måske
valgt at prioritere
andre
ting som et led i vores
overlevelse og
helt glemt alt om
hvilken verden det er vi
lever i?

Jeg synes det er på
tide vi at går ud
og leder efter ham.

Nej

Han bad os specifikt
om at blive.

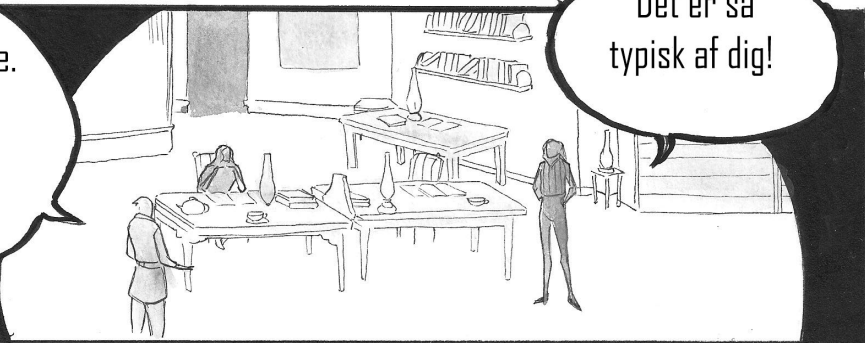
Men vi kan ikke
komme
videre uden ham.

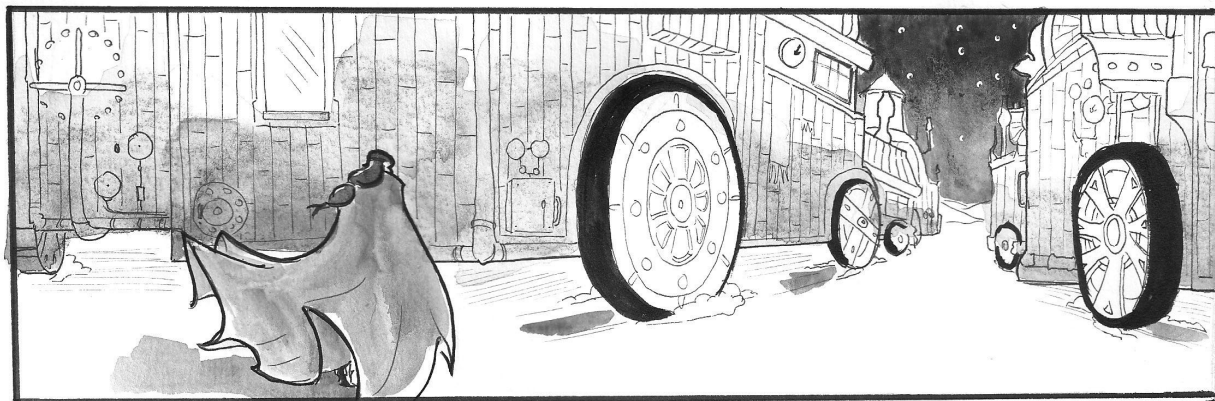

Nej siger jeg jo!

Han gav os en ordre.
Og han er vores
overordnede.

Det er så
typisk af dig!

Du er absolut den største
duks jeg nogensinde
har kendt!

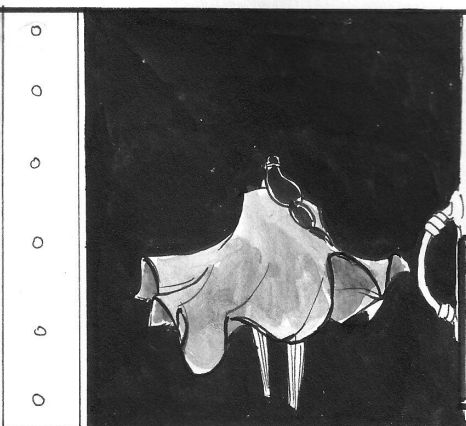
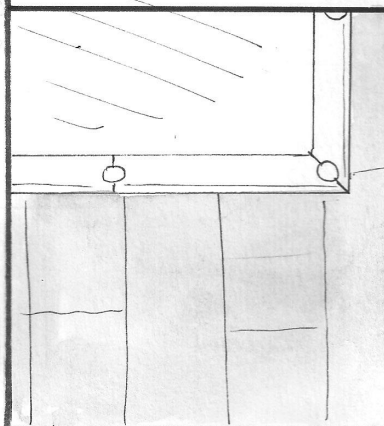
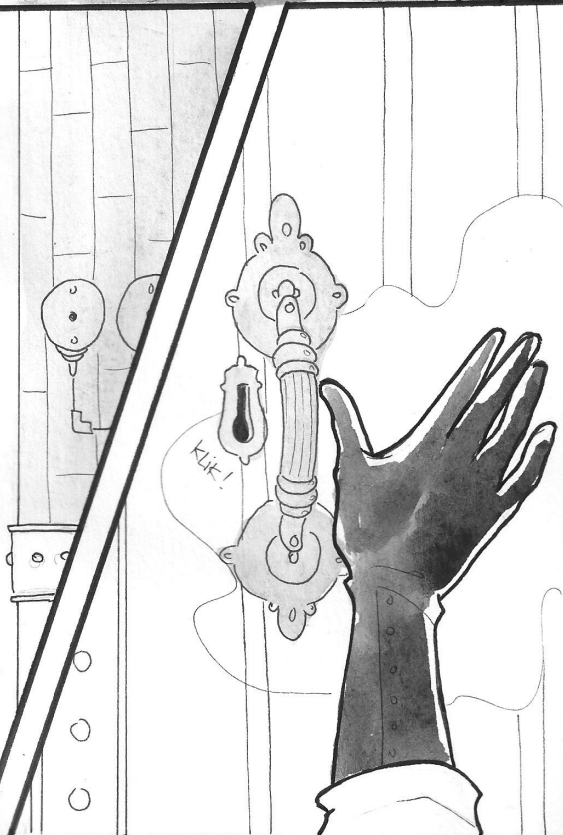
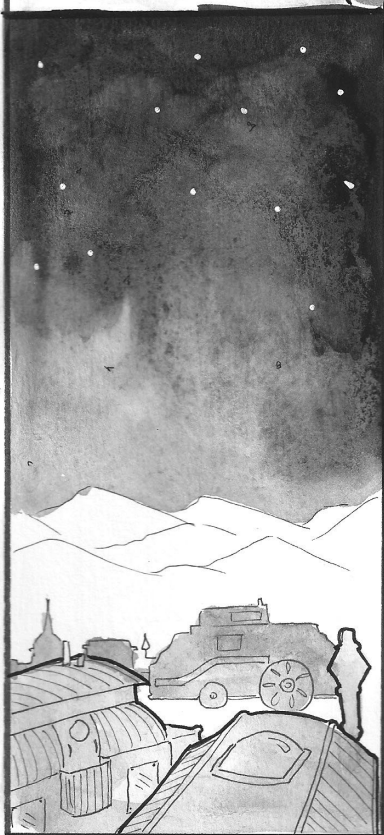
Bare fordi jeg ikke undlader
at adlyde ordrer betyder
det ikke at jeg ikke
også kan tænke selv.

Øh...

Men du ved udmærket at
når Anglar giver os en
ordre så har vi bare
at følge den.

Ja det ved
jeg udmærket.

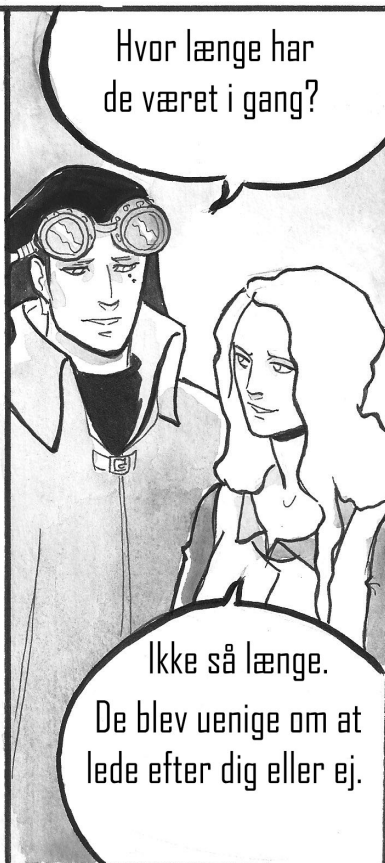
Men jeg har også lært fra ham
at vi gerne må handle på hans vejne.
Så hvis han er i knibe eller
har problemer ophører vores ordrer!

Nu går jeg
Dun
og du kan jo selv
bestemme om du tør
komme med eller ej.

Så vil jeg
sørge for
at du
ikke når
at sætte-

Hvor længe har
de været i gang?

Ikke så længe.
De blev uenige om at
lede efter dig eller ej.

Lige nu satser
jeg på Valrav.

Så tager jeg
Dunhammer.

Fik du
forresten
noget ud
af turen?

Ja en lille smule.
Men der er stadig
meget at udforske.

Nå!
I to!

Nu er det vist på
tide vi stopper
og får arbejdet
videre i stedet.

Anglar!
Du er tilbage!

Ja det er godt opdaget.

Nå men nu siden jeg er tilbage
og kan se at I flittigt har arbejdet
imens jeg har været fraværende,
bedes I venligst
rappotere om jeres fremskridt,
ligesom jeg vil rappotere om mine.

Og vi mangler en.
Hvor er Ringarm?

Han er sikkert stadig.
i laboratoriet

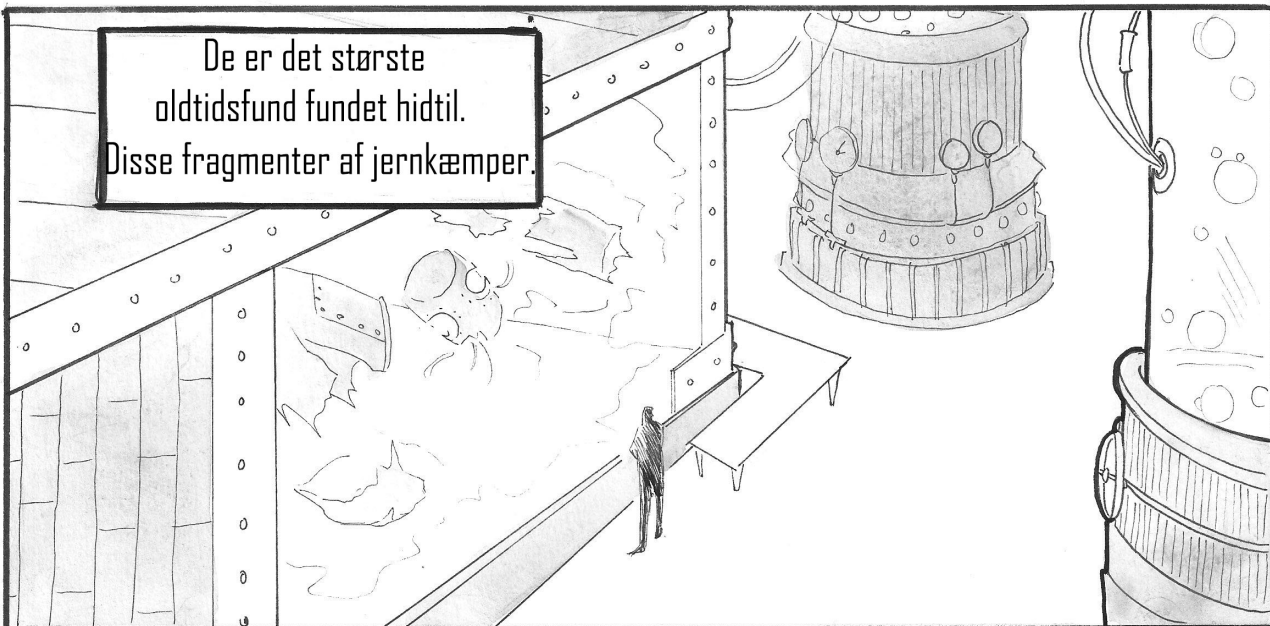
Det lod til at han
ville arbejde lidt alene.

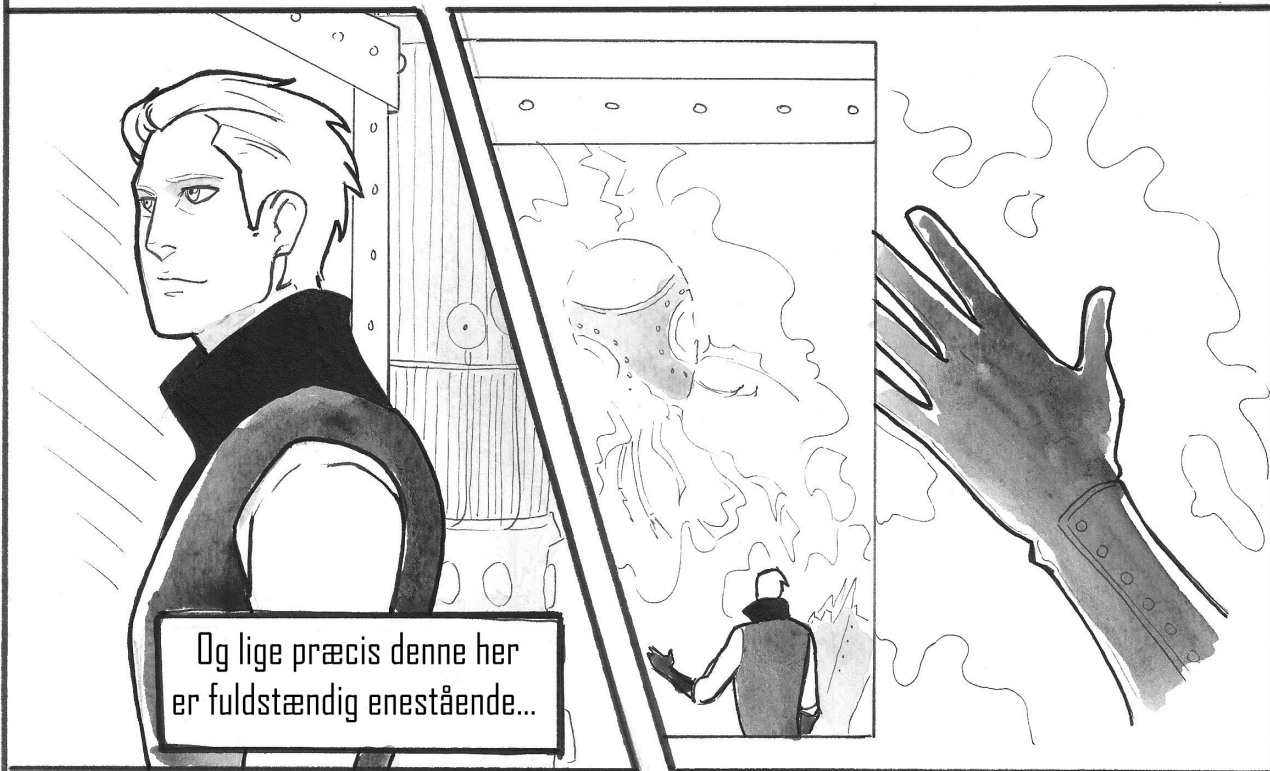
Ja han sagde han
ville arbejde lidt
for sig selv.

Det er de gamle vag
af fortidskæmperne han
er blevet helt besat af.

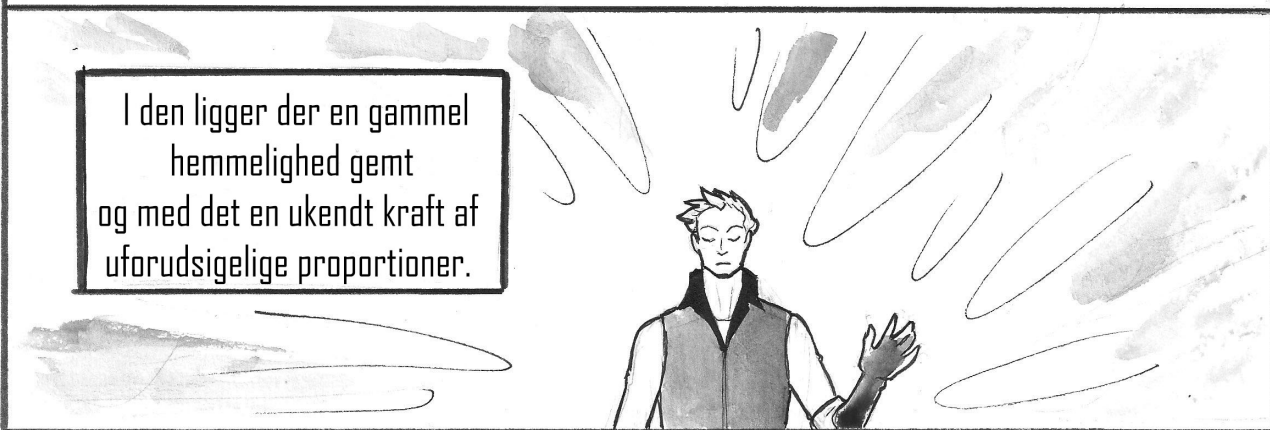
De er det største
oldtidsfund fundet hidtil.
Disse fragmenter af jernkæmper.

Og lige præcis denne her
er fuldstændig enestående...

I den ligger der en gammel
hemmelighed gemt
og med det en ukendt kraft af
uforudsigelige proportioner.

KUNSTEN AT TABE MED STIL

Novelle af
Rasmus Wichmann

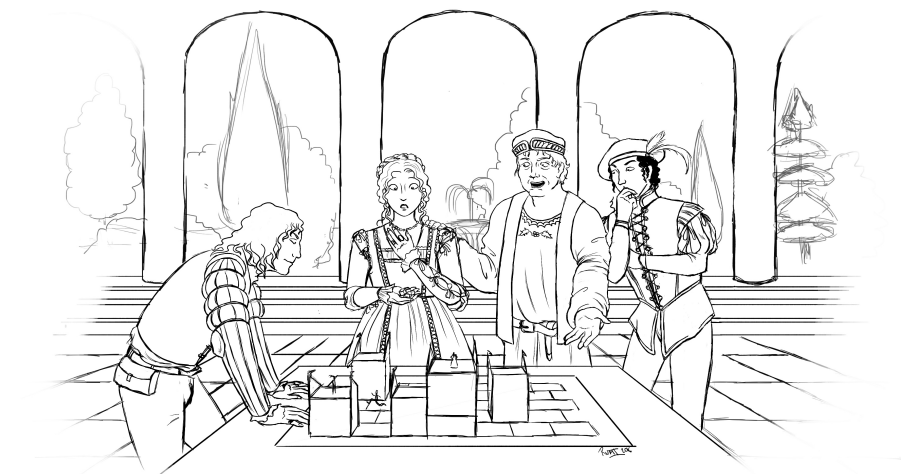
Illustration af
Rebecca Ingham

Rasmus Wichmann har sammen med Bjarke Christensen arbejdet på deres brætspil Dread Streets de sidste tre år, og novellen er taget fra spillets regelbog. Spillet eksisterer i en beta-version, som kan spilles på danske conventions. Hvis du kunne tænke dig et spil til din con, eller gerne vil støtte spillet, kan Rasmus kontaktes via info@betatester.dk – eller se dreadstreets.com.

Luften sitrede af spænding, da de tre unge Instruktører samlede omkring Laugets oldermann: Bakkos. Den gamle mand satte sig på hug ved en gammel kiste, der var slemt plaget af skimmelsvamp. Han tog en lille pose frem. Så placerede han posens indhold på bordet foran dem – én af gangen. Der var fire af dem, små ædelstene med symboler indgraveret.

"Tag du blot Terningerne," sagde Bakkos, og gjorde tegn til den nærmeste Instruktør. "Kan du mærke vægten? De er blevet berørt af Skæbnen selv, min pige. Og i jer unge halv-guders hænder kan Terningerne flytte på de dødelige, som var de brikker. Udvælg dig nu en Helt – og rul Terningerne."

Først stirrede hun blot på dem i sin rådvildhed – men da hun hørte de to andre Instruktørers fnisen, så fremtvang hun et fortrøstningsfuldt smil. "Ham der," sagde hun og pegede på deres spilbræt. "Jeg vælger ham den flotte, med fjeren i hatten."

På deres spilbræt – gaderne i de dødeliges verden – var der tre bander, der kæmpede om nogle få kandefulde brunlig væske.

"Om jeg fatter at dødelige vil sætte livet på spil for en ildelugtende Pestrotte-bajer!" udbrød én af de unge Instruktører.

"Var din mund!" lød det skarpt fra den ellers så joviale oldermann. "De bajere er som guderne nektar!" De unge Instruktører skuttede sig. Man kunne godt lugte på Bakkos, at han var forfalden til nydelser fra de dødeliges verden.

Den unge Instruktør, der havde samlet terningerne op, koncentreret sig om brættet. Den Helt hun havde peget var på vej hen i mod en kande, men vejen blev spærret af en stor okse af en mand.

"Ah," udbrød Bakkos. "Flotte Abdul fra Levantinernes bande! Du har da vist et godt øje til Lykkeriddere! Nå – vær venlig at rulle terningerne, hvis du ellers kan tage dig tid til det!"

Den unge Instruktør gjorde som beordret, og lod terningerne falde på bordet. Det var kun alt for tydeligt at hun ikke var vant til at bruge dem. Terningerne viste tre blanke sider, og kun én eneste side med et symbol på. Det var selvfølgelig en stiliseret

Pestrotte-bajer. Han måtte virkelig sætte pris på dem.

Én af de andre Instruktører spruttede af latter. "Din fuser af en Helt kan jo ikke engang slå en Pygmæ-nisse ud med så lidt kraft!"

Den unge Instruktør begyndte at dirre af anspændthed. Hvordan skulle hun nogensinde kunne underholde guderne, hvis hun var så uheldig?! Men så kom hun pludselig i tanke om noget. "Som oldermannen sagde, er denne Helt jo en ægte Lykkeridder! Han skal da slet ikke slås med det store brød – han skal kravle så højt op som muligt, og få en kande helt for sig selv!"

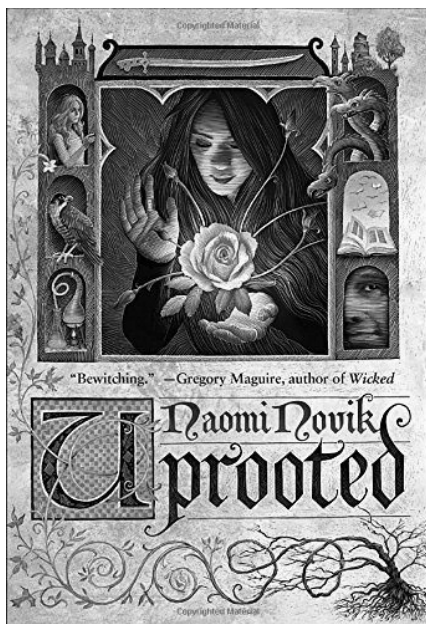
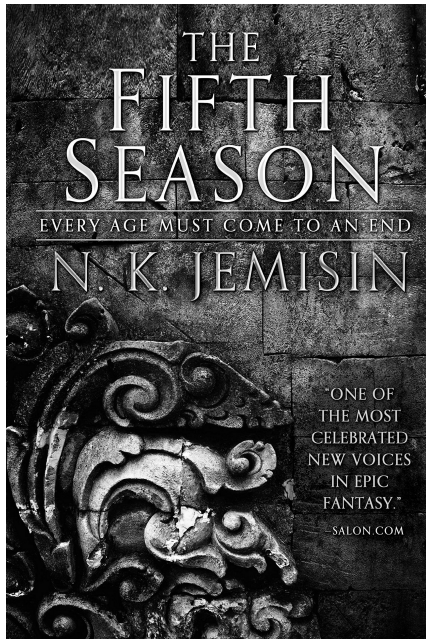
På brættet under dem, spænedes den dødelige Helt i den modsatte retning, hurtigere end nogen anden. På toppen af en høj bygning havde nogle drukkenbolte efterladt nogle halvtomme kander. Snart var den flotte Helt lykkeligt besoffen. Bakkos gav den unge Instruktør et ordentlig klap på skulderen, som næsten havde sendt hende hovedkulds ind over spilbrættet. Godt at det ikke skete – det kunne jo have skabt jordskælv i de dødeliges verden!

"Flot, min pige!" sagde Bakkos. "Hvad der er sort uheld for én Helt, kan for en anden Helt være hans livs optræden!"

* * *

NYT OM FANTASTIK

Ved Klaus Æ. Mogensen

Priser

Hugo Award, der igen i år var plaget af 'puppygate', uden at det fik den store indflydelse på udfaldet andet end at to priser gik til 'Noah Ward', er gået til:

- Roman: N.K. Jemisin for *The Fifth Season*
- Kortroman: Nnedi Okorafor for *Binti*
- Langnovelle: Hao Jingfang (oversat af Ken Liu) for "Folding Beijing"
- Novelle: Naomi Kritzer for "Cat Pictures Please"
- Faglitteratur: No award
- Tegneserie: Neil Gaiman & J.H. Williams III for *The Sandman: Overture*
- Dramatisk præsentation, lang: *The Martian*
- Dramatisk præsentation, kort: *Jessica Jones*-afsnittet "AKA Smile"
- Redaktør, kortform: Ellen Datlow
- Redaktør, langform: Sheila E. Gilbert
- Professionel kunstner: Abigail Larson
- Semiprozine: *Uncanny Magazine*
- Fanzine: *File 770*
- Fancast: No award
- Fanskribent: Mike Glycer
- Fankunstner: Steve Stiles
- Campbell Award for bedste nye forfatter: Andy Weir.

Retro Hugo for ting udgivet i 1940 (før Hugoen eksisterede):

- Roman: A.E. Van Vogt for *Slan*
- Kortroman: Robert A. Heinlein for *If This Goes On ...*
- Langnovelle: Robert A. Heinlein for "The Roads Must Roll"
- Novelle: Isaac Asimov for "Strange Playfellow", også udgivet som "Robbie"
- Tegneserie: *Batman #1*
- Dramatisk præsentation, lang: *Fantasia*
- Dramatisk præsentation, kort: *Pinocchio*
- Redaktør: John W. Campbell

- Professionel kunstner: Virgil Finlay
- Fanzine *Futura Fantasia*
- Fanskribent: Ray Bradbury

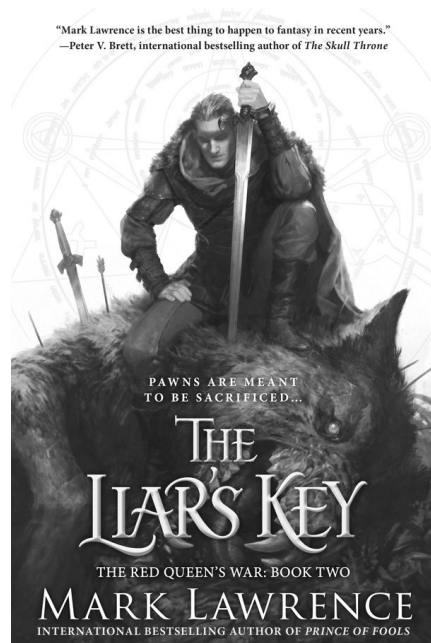

British Fantasy Award er gået til følgende:

- Horrorroman: Catriona Ward for *Rawblood*
- Fantasyroman: Naomi Novik for *Uprooted*
- Antologi: Ellen Datlow, red., for *The Doll Collection*
- Novellesamling: Tananarive Due for *Ghost Summer*
- Graphic novel: Kelly Sue DeConnick, Valentine De Landro, Robert Wilson IV & Cris Peter for *Bitch Planet*
- Kunstner: Julie Dillon
- Film/tv: *Jonathan Strange & Mr Norrell*
- Uafhængig presse: *Angry Robot*
- Magasin: *Beneath Ceaseless Skies*
- Debutant: Zen Cho for *Sorcerer to the Crown*
- Faglitteratur: Alexandra Pierce & Alisa Krasnostein, red., for *Letters to Tiptree*
- Langnovelle: Usman T. Malik for "The Pauper Prince and the Eucalyptus Jinn"
- Novelle: Priya Sharma for "Fabulous Beasts"
- Særpris: FantasyCon red-shirts

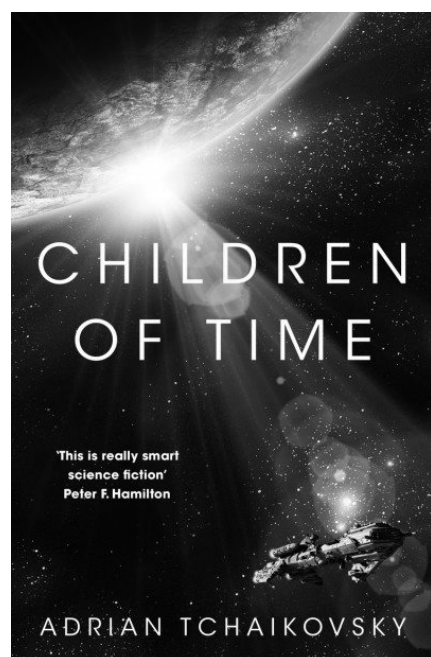
Gemmell Awards for heroic fantasy er gået til:

- Roman: Mark Lawrence for *The Liar's Key*
- Debutant: Peter Newman for *The Vagrant*
- Omslagskunst: Jason Chan for *The Liar's Key*

The Forrest J. Ackerman Award for Service to SF er gået til Gregory Benford.

Arthur C. Clarke Award er gået til Adrian Tchaikovsky for *Children of Time*.

Dødsfald

Skuespilleren **Kenny Baker** er død, 81 år gammel. Baker var bedst kendt som manden inden i R2-D2 i de første seks *Star Wars*-film, men medvirkede også i andre genrefilm såsom *Flash Gordon* (1980), *Time Bandits* (1981) and *Labyrinth* (1986).

Den amerikanske instruktør **Leslie Martinson** er død, 101 år gammel. Han instruerede blandt andet *Batman: The Movie* (1966), *The Bionic Woman* (1976) og *Small Wonder* (1985-1989) og flere episoder af tv-serierne *Batman* (1966), *The Immortal* (1969-1971), *The Six Million Dollar Man* (1974-1975), *Wonder Woman* (1978-1979) og *Fantasy Island* (1981-1983).

Martha Kay Renfroe, amerikansk forfatter der skrev under navnet **M.K. Wren**, er død, 78 år gammel. Hun skrev space operatrilogien *Phoenix Legacy* (1981) og den kritikerroste postapokalyptiske roman *A Gift Upon the Shore* (1990).

Den amerikanske forfatter og redaktør **Ed Gorman** er død, 74 år gammel. Gorman skrev mest krimier under eget navn, men skrev horror og science fiction under pseudonymerne Daniel Ransom og Richard Driscoll.

Den svenske fan **Sören Cardfeldt** er død, 68 år gammel. Cardfeldt var mangeårigt medlem af den ældste svenske science fiction-forening, Club Cosmos, og medstifter af det svenske Tolkien-selskab.

Den amerikanske fan, forlægger, forfatter og illustratør **Dave Kyle** er død, 97 år gammel. Kyle var aktiv fan siden 1933 som medlem af den legendariske Futurian Group, stifter af forlaget Gnome Press og formand for Worldcon 1956. Han skrev blandt andet også den BSFA-vindende bog *A Pictorial History of Science Fiction* (1976).

Robert Weinberg, amerikansk forfatter, bogsælger, forlægger, antologiredaktør og ekspert i pulpmagasiner, er død, 70 år gammel. Han modtog en særpris på Worldcon 2012 for "years of service and devotion given to advancing the field of science fiction, fantasy, and horror."

Kalender

Scifi World Stockholm

Tid: 10-11. december 2016

Sted: Stockholmsmässan, Stockholm, Sverige

Medieorienteret SF-festival.

Æresgæster: Amanda Tapping (*Stargate: SG-1*), Jeremy Bullock (*Star Wars*).

www.scifiworld.se

Worldcon 75

Tid: 9-13. august 2017

Sted: Helsinki, Finland

For første gang bliver Worldcon afholdt i Norden!

Æresgæster: John-Henri Holmberg, Nalo Hopkinson. Johanna Sinisalo, Claire Wendling, Walter Jon Williams.

Dertil kommer hundredvis af verdens mest kendte science fiction-, fantasy- og horrorforfattere, -kunstnere, -redaktører, -kritikere m.m. – og selvfølgelig tusindvis af fans.

www.worldcon.fi

FANTASK

Sankt Peders Strøede 18 1453 København K
+45 33 11 85 38 www.fantask.dk fantask@fantask

